ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1876

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΤΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφεῖον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1876.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

Ἀριθ. 46 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 16, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχ. ἀπὸ 1 ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι — Τιμὴ πρωτ. φύλλου λ. 30 — Γράφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 8. | 14 Νοεμβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΙΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΩΚ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 7 5.

Αἱ μηχαναί.

Ἀλέξανδρος.—Ἀναγνωρίζω εὐχαρίστως ὅτι ἡ ἐργασία καὶ ἡ οἰκονομία εἰσί, διὰ τὸ ἄτομον, τὰ μέσα τῆς προαγωγῆς· δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν εὐπορίαν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν πλοῦτον. Ἀλλ' ἡ ἐργασία καὶ ἡ οἰκονομία εἰσὶ χρήσιμα μόνον εἰς τὸ ἄτομον καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἡ κοινωνία (τὸ σύνολον τῶν ἀτόμων καὶ τῶν οἰκογενειῶν) δὲν ὠφελεῖται ἐξ αὐτῶν. Παραδέχεσθε ὅτι ὑπάρχουν μέσα δι' ὧν δύναται τις νὰ ἦναι συγχρόνως χρήσιμος εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν;

Διδάσκαλος.—Ἐὰν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐργατικοὶ καὶ οἰκονόμοι, καὶ ὅλοι καθίσταντο σοφοὶ καὶ πλούσιοι, ἐπεθύμουν νὰ ἤξευρον ποῦ θὰ ὑπῆρχον ὀκνηροί, ἄσωτοι καὶ πτωχοί! Ἐὰν ἕκαστος κάμνῃ τὸ καλὸν οὐδεὶς κάμνει τὸ κακόν· ἕκαστος λοιπὸν ἂς προσπαθῇ μόνος περὶ τῆς προόδου του καὶ ὅλος ὁ κόσμος θὰ προοδεύσῃ. Ὅλος ὁ κόσμος, εἶναι ἡ κοινωνία.

Ἐὰν κυρίως ἐπιμένω ἐπὶ τῶν προτερημάτων ἅτινα ἕκαστον ἄτομον πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ, δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι συμβάντα τινὰ, γεγονότα καὶ περιστάσεις, ἠδυνήθηταν διὰ μιᾶς νὰ ὠφελήσωσιν ἢ νὰ βλάψωσιν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν.

Παραδείγματος χάριν, ὁ πόλεμος εἶναι κακὸν ἐξ οὗ ἡ κοινωνία ὁλόκληρος ὑποφέρει συγχρόνως· ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ἀτμοῦ, τοὐναντίον, εἶναι εὐεργέτημα, πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ὁποίου οὐδέποτε θὰ ἰσοσταθμισθῇ ἡ ἀνθρωπίνη εὐγνωμοσύνη. Πᾶσα μηχανὴ εἶναι ἓν τῶν αἰτίων τῆς κοινωνικῆς προόδου.

Φίλιππος.—Πῶς τοῦτο;

Διδάσκαλος.—Νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω δι' ἑνὸς παραδείγματος. Ἄλλοτε, (παρῆλθον πολλοὶ αἰῶνες ἔκτοτε), ἐκοπάνιζον τοὺς κόκκους τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐντὸς ἰγδίου καὶ τοὺς ἐκοσκίνιζον ἀκολούθως, καὶ οὕτω κατεσκεύαζον τὸ ἄλευρον.

Πέτρος.—Τοῦτο θὰ ἀπῄτει πολὺν χρόνον καὶ κόπον.

Διδάσκαλος.—Ἐν ἑκάστῃ οἰκογενείᾳ, βεβαίως, ἓν ἄτομον ἔπρεπε τοὐλάχιστον ὥρας τινὰς καθ' ἑκάστην νὰ κοπανίζῃ σῖτον. Ἐνῷ σήμερον τί κάμνομεν;

Ἰωάννης.—Φέρει τις τὸν σῖτον εἰς τὸν μύλον.

Διδάσκαλος.—Καὶ πολλάκις εἷς μόνον μυλωνὰς ἀρκεῖ νὰ ἀλέθῃ ὅλα τὰ σιτηρὰ τοῦ χωρίου.

Γέρω-Πέτρος.—Ὑπάρχουσι μηχαναὶ αἱ ὁποῖαι κάμνουν ἐργασίαν ἑκατὸν ἐργατῶν· λέγουν μάλιστα ὅτι ὑπάρχουν μηχαναὶ ἐκτελοῦσαι ἐργασίαν πεντακοσίων καὶ χιλίων ἀνθρώπων.

Ἀλέξανδρος.—Ἄλλοτε ἐνομίζαμεν ὅτι αἱ μηχαναὶ μᾶς ἀφῄρουν τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ τώρα ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι ὄχι μόνον δὲν βλάπτουν τοὺς ἐργάτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὠφελοῦν.

Καλοτύχης.—Πῶς ἐξηγεῖται τοῦτο;

Ἀλέξανδρος.—Αἱ μηχαναὶ ὀλιγοστεύουν τὴν τιμὴν τῶν ἐμπορευμάτων· ὥστε ἡ πώλησις αὐξάνει, ἡ κατασκευὴ αὐξάνει, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν καταγινομένων ἐργατῶν αὐξάνει κατ' ἀνάγκην.

Διδάσκαλος.—Τοῦτο εἶναι φανερόν. Ἄλλοτε διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἑνὸς βιβλίου, ἔπρεπε νὰ τὸ ἀντιγράψῃ τις. Καὶ πολλάκις εἰργάζετο τρεῖς μῆνας, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τὸ βιβλίον ἐστοίχιζε τριῶν μηνῶν ἐργασίαν· ὑποθέσωμεν 500 δρ. Σήμερον, διὰ τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, διὰ 500 δρ. ἔχει τις ἴσως 500 τοιαῦτα βιβλία. Ὀλίγα πρόσωπα ἠδύναντο τότε νὰ ἀγοράσωσιν ἓν βιβλίον τοῦ ὁποίου μόνον ἡ ἀντιγραφὴ ἐστοίχιζεν 500 δρ., ἐνῷ σήμερον ἑκατοντάδες χιλιάδων ἀνθρώπων δύνανται νὰ ἀγοράσωσι βιβλίον ἀξίας 1 δραχμῆς. Ἀφοῦ κατωρθώθη ἡ εὐθηνεία τῶν βιβλίων, κατασκευάζουσι πολλά, καὶ ὅστις ἄλλοτε εἶχε δέκα κέκτηται σήμερον χιλιάδας, χάρις εἰς τὴν τυπογραφικὴν τέχνην. Χάρις ἐπίσης εἰς τὴν τυπογραφικὴν τέχνην, ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ὑπῆρχεν εἷς ἀντιγραφεὺς, ὑπάρχουσι σήμερον ἑκατοντάδες τυπογραφείων.

Γέρω-Πέτρος.—Ὁ κατασκευάζων 5 μαχαίρας τὴν ἡμέραν καὶ πωλῶν ταύτας 1 δρ. ἑκάστην δὲν κερδίζει τόσον ὅσον ὅταν κατορθώσῃ νὰ κατασκευάζῃ 10 καὶ πωλεῖ 75 λ. ἑκάστην, ἂν καὶ ἐξέπεσε τὴν τιμὴν τῶν μαχαιρῶν εἰς ὄφελος τῶν καταναλωτῶν. Τέλος, ἐὰν, διὰ τινος μηχανῆς, κατεσκεύαζεν ἑκατὸν καὶ τὰς ἐπώλει 25 λ. ἑκάστην, θὰ ἐπλούτει· καὶ δικαίως, διότι κατώρθωσε νὰ ἀγοράζεται ἡ μάχαιρά του καὶ ἀπὸ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι

εἰς κατάστασιν νὰ δαπανήσωσι περισσότερον τῶν 25 λ. διὰ τὸ χρήσιμον τοῦτο ὄργανον.

Διδάσκαλος.—Καὶ τοῦτο λέγεται: νὰ καταστήσῃ τις προσιτὰς τὰς μαχαίρας εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἐὰν ἠδύνατό τις νὰ κατασκευάσῃ ὑποδήματα πρὸς 1 δρ. τὸ ζεῦγος, θὰ ἐξηφάνιζε τοῦ προσώπου τῆς γῆς ὅλα τὰ τσαρούχια καὶ τοὺς γυμνόποδας. Καὶ ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ κατεσκευάζετο ἐπενδύτης ἀνὰ 2 δραχμὰς....

Καλοτύχης.—Ἡ παραγωγὴ χρησίμου τινὸς ἀντικειμένου εἰς μικρὰν τιμὴν, καὶ τοι ἐπιφέρουσα κέρδη, εἶναι ἀληθὴς προσφορὰ ὑπηρεσίας τῇ κοινωνίᾳ. Εἶναι ἀληθὲς εὐεργέτημα.

Διδάσκαλος.—Οὕτως, αἱ μηχαναὶ ἀπαλλάττουσι τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἐπιπονωτέρων ἐργασιῶν· πολλαπλασιάζουσι τὰ προϊόντα, καὶ ἐκπίπτουσι τὰς τιμὰς, καθιστῶσαι προσιτὰ ταῦτα καὶ εἰς τοὺς μὴ πλουσίους. Κάμνουσι μάλιστα καὶ ἐργασίας ἃς μόνον αὗται δύνανται νὰ πραγματοποιήσωσιν. Ἐνθυμηθῶμεν τὰς ἀτμαμάξας! Καὶ δὲν εἶναι μόνον αἱ μεγάλαι μηχαναὶ αἱ παρέχουσαι ἡμῖν σπουδαιοτάτας ὑπηρεσίας· μικρά τις μηχανὴ, καὶ ἁπλοῦν τι ἔτι ὄργανον δύνανται νὰ μᾶς εἶναι χρησιμότατα καὶ νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν εὐημερίαν μας.

Ἐν μιᾷ λέξει, κοινωνία τις εἶναι τόσον πλουσιωτέρα ὅσον περισσότερα προϊόντα δύναται νὰ διαθέσῃ· κατὰ συνέπειαν, ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν προϊόντων, αὐξάνει τὴν εὐημερίαν.

Γέρω-Πέτρος.—Ἴσως πολλάκις μία μηχανὴ ἐπιφέρει δυστυχήματα εἴς τινας ἀνθρώπους, ἤτοι εἰς ἐκείνους ὧν τὸ ἔργον ἀναπληροῖ, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πάντοτε στιγμιαῖον.

Διδάσκαλος.—Πρέπει νὰ βοηθῶμεν τοὺς πάσχοντας, ἵνα ἀνακουφίζωμεν τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς θέσεώς των.

Ὁ διαγωνισμός.

Εἷς νέος χωρικὸς, Λέανδρος Ῥαβδᾶς, ῥάπτης τὸ ἐπάγγελμα, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ χωρίον μετὰ μακρὰν περιοδείαν εἴς τινας μεγαλοπόλεις. Ἐνοικίασεν ἐργαστήριόν τι καὶ ἤρχισε νὰ ἐργάζηται· καίτοι δὲ ἡ ἐργασία του ἦτον καλητέρα τῆς τοῦ Γέρω-Κωστῆ, ἐξέπεσε καὶ τὰς τιμὰς τῆς κατασκευῆς.

Ὁ Γέρω-Κωστῆς μετέβη ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν παραπονούμενος διὰ τὸν διαγωνισμὸν καὶ λέγων ὅτι ὁ Λ. Ῥαβδᾶς ἔρραπτε μὲ τὴν μηχανὴν, ὅτι αἱ ῥαφαὶ δὲν ἦσαν στεραὶ καὶ ἄλλα ὅμοια πράγματα.

Ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχεν. Εἶδεν ὁ κόσμος τὴν ῥαπτικὴν μηχανήν. Ὁ Λ. Ῥαβδᾶς τὴν ἔθετε διὰ τοῦ ποδός του εἰς ἐνέργειαν, ἔδειξε τὴν ῥαφὴν, ἀπέδειξεν ὅτι ἦτον στερεὰ, ἂν καὶ κατεσκευάζετο ταχέως.

Εἶπον λοιπὸν πολλὰ περὶ διαγωνισμοῦ, καὶ περὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας, ἢ ζημίας, καὶ ἐπὶ τέλους συνεφώνησαν ὅλοι ὅτι τὸ κακὸν εἶναι ἐλάχιστον ἐν συγκρίσει τοῦ καλοῦ, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ.

— Ὁ Γέρω-Κωστῆς, ἂς ἀγοράσῃ καὶ ἐκεῖνος μίαν μηχανὴν εἶπέ τις.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ πληρόνωμεν πάντοτε ἀκριβὰ τὰ φορέματά μας διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Γέρω-Κωστῆν! ἀνέκραξεν ἄλλος τις.

— Ἡ ἀληθὴς πρόοδος εἶναι ἡ εὐθηνεία τοῦ προϊόντος ἄνευ ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῆς ἐργασίας.

— Ὁ διαγωνισμὸς εἶναι χρήσιμος, ἀπεκρίθη ὁ διδάσκαλος, ὅταν τὸν συνεβουλεύθησαν. Ἐνθυμεῖσθε πόσον ἐστοίχιζε τὸ σάκχαρι ὅταν εἷς μόνον παντοπώλης ὑπῆρχεν ἐν τῷ χωρίῳ;

Φίλιππος.— Δύο δραχμὰς ἡ ὀκά.

Διδάσκαλος.— Καὶ τώρα;

Φίλιππος.— Μίαν δραχμὴν καὶ ἑξήκοντα λεπτά.

Ὁ Συριανὸς πρέπει νὰ ζήσῃ ἀπὸ τὸ ἐμπόριόν του, καὶ διὰ νὰ ζήσῃ ἴσως ἦτον ὑποχρεωμένος νὰ πωλῇ τὸ σάκχαρι δύο δρ. τὴν ὀκάν. Ἔρχεται εἷς ὁμότεχνος ἀρκούμενος εἰς μικρότερον κέρδος, ὁ Συριανὸς ἀναγκάζεται νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ, ἄλλως χάνει τὴν πελατείαν του. Ἄλλως τε, ἴσως ὁ νεωστὶ ἐλθὼν ἔχει μέσον νὰ φέρῃ τὰ ἐμπορεύματά του μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα.

Καλοτύχης.— Ὁ διαγωνισμὸς ἐκπίπτει τὰς τιμὰς, καὶ ὅλος ὁ κόσμος ὠφελεῖται.

Ἀλέξανδρος.— Ὁ ἔμπορος ὅμως χάνει.

Διδάσκαλος.—Τοῦτο δὲν εἶναι βέβαιον. Ἀφ' ὅτου τὸ σάκχαρι πωλεῖται εὐθηνότερον, ἡ ἐξόδευσις ηὔξησε καὶ ἴσως ὁ Συριανὸς κερδίζει τόσον ὅσον καὶ ἄλλοτε.

Γέρω-Πέτρος.— Δὲν πιστεύω νὰ κερδίζῃ ἀπὸ τὸ σάκχαρι τόσον ὅσον ἐκέρδιζε πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀντιπάλου του· ἐκτὸς τούτου τώρα πωλεῖ καὶ σιδηρικὰ, δικέλλας, σφυρία, μαχαίρας, ὥστε πράγματι κερδίζει περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε.

Διδάσκαλος.— Ἐὰν δὲν ἐπέρχετο διαγωνισμὸς θὰ ἐξηκολούθει ὅπως καὶ ἄλλοτε· ἀλλ' ὁ διαγωνισμὸς φέρει τὴν ἄμιλλαν, καὶ ἡμεῖς ὠφελούμεθα, διότι σήμερον εὑρίσκομεν πλησίον μας τὰ ἐργαλεῖα τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἠναγκαζόμεθα νὰ μεταβαίνωμεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν νὰ ἀγοράσωμεν.

Φίλιππος.— Καὶ ὁ νέος παντοπώλης πωλεῖ βιβλία καὶ ἀναδέχεται καὶ παραγγελίας διὰ τὴν πρωτεύουσαν.

Διδάσκαλος.— Προσπαθοῦμεν πάντοτε νὰ προμηθευώμεθα εἰς μικροτέραν τιμὴν τὰ ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην· ὁ ἐργοστασιάρχης καὶ ὁ ἔμπορος τὸ γνωρίζουσι, καὶ προσπαθοῦσιν ὅσον δύνανται ἵνα ἡ παραγωγή των εἶναι εὐθηνή. Ὁ πωλῶν εὐθηνότερον προσελκύει τοὺς ἀγοραστὰς, κερδίζει χρήματα καὶ οὕτως οἱ κόποι του ἀμείβονται, ἐνῷ παρέχει καὶ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν κοινωνίαν.

Προσθετέον ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ πληρώσῃ τις περισσότερον ὅταν θέλῃ νὰ λάβῃ ἐμπόρευμα καλητέρας ποιότητος· πράγματι ὅμως τοῦτο εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἠγόραζεν εὐθηνότερον, διότι τὸ ἐμπόρευμα θὰ διαρκέσῃ περισσότερον καιρόν.

Α. Βερναρδάκης.

Ἕπεται συνέχεια.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 707.

Ἂς προχωρήσωμεν ὀλίγον εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Τί εἶναι ἡ ἐνέργεια αὕτη ἐντὸς ἡμῶν, χωρὶς τῆς ὁποίας δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ὑπάρξωμεν, ἥτις δὲν παύει οὐδ' ἡμέραν οὐδὲ νύκτα, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ πάνσοφος δημιουργὸς κατέστησεν ἀνεξάρτητον τῆς ἡμετέρας θελήσεως; Ἂν κρατήσωμεν τὴν ἀναπνοὴν ἡμῶν,—καὶ μέχρι τινὸς ἠμποροῦμεν νὰ τὴν κρατήσωμεν,—ἀποθνήσκομεν. Ὅταν κοιμώμεθα, τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς, καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος ὅσα εὑρίσκονται εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν ὀργάνων τούτων, δὲν διακόπτουσι τὴν ἐργασίαν των, διότι ἡ ἀναπνοὴ, ἡ συνάφεια τοῦ ἀέρος μετὰ τῶν πνευμόνων, εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς τὴν ὕπαρξιν ἡμῶν. Θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ δι' ὀλίγων λέξεων τί εἶναι ἡ ἀναπνοή. Ἡ τροφὴ τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν διέρχεται ἐντὸς ἡμῶν διὰ παραδόξου συνδυασμοῦ σωλήνων καὶ ὀργάνων, καὶ διατρέχει διάφορα μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἰδίως τὰ πεπτικὰ ὄργανα, τὰ τῆς χωνεύσεως. Μέρος τῆς τροφῆς, μεταβληθὲν, κυκλοφορεῖ καὶ εἰς τοὺς πνεύμονας ἡμῶν ὡς αἷμα δι' ὁλοκλήρου συστήματος ἀγγείων, ἐν ᾧ ὁ ἀὴρ τὸν ὁποῖον εἰσπνέομεν καὶ ἐκπνέομεν ροφᾶται ἢ ἀπορρίπτεται δι' ἄλλου συστήματος ἀγγείων, καὶ ὁ ἀὴρ καὶ ἡ τροφὴ εὑρίσκονται πλησιέστατα ἀλλήλων, καὶ μόνον ὑπὸ λεπτοτάτης ἐπιφανείας χωρίζονται. Διὰ ταύτης λοιπὸν τῆς προσεγγίσεως ὁ ἀὴρ ἠμπορεῖ νὰ ἐπενεργῇ ἐπὶ τοῦ αἵματος, καὶ ἐπιφέρει ἐκεῖ ἐντελῶς τὸ αὐτὸ εἶδος ἀποτελεσμάτων ὡς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπιφέρει καὶ εἰς τὸ κηρίον. Τὸ προϊὸν τῆς καύσεως τοῦ κηρίου, συντιθέμενον μετά τινων μερῶν τοῦ ἀέρος, παράγει ἀνθρακικὸν ὀξὺ, καὶ ἐκπέμπει θερμότητα. Ὁμοία ἐργασία γίνεται κατὰ περίεργον καὶ θαυμάσιον τρόπον ἐντὸς τῶν πνευμόνων ἡμῶν. Ὁ εἰς αὐτοὺς εἰσερχόμενος ἀὴρ συνδέεται μετ' ἄνθρακος (οὐχὶ ἄνθρακος εἰς ἐλευθέραν κατάστασιν, ἀλλ' ὡς ἐπίτηδες ἐκεῖ ἀποτιθεμένου, ἵνα ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμὴν), καὶ ἀποτελεῖ ἀνθρακικὸν ὀξὺ, ἐκπνεόμενον εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Παράδοξον ἀποτέλεσμα! Δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν τὴν τροφὴν ὡς καύσιμον ὕλην. Τὸ τεμάχιον τοῦτο ζαχάρεως θὰ μοὶ χρησιμεύσῃ εἰς παράδειγμα. Ἡ ζάχαρις εἶναι σῶμα σύνθετον ἐξ ἀνθρακος, ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου· περιέχει ἑπομένως τὰ αὐτὰ στοιχεῖα ὡς τὸ κηρίον, ἀλλὰ κατ' ἄλλας ἀναλογίας. Ὁ πίναξ οὗτος σᾶς δεικνύει τὰς ἀναλογίας τῆς ζαχάρεως, ἥτις περιέχει

ἄνθρακος μέρη		72
ὑδρογόνου	11	99
ὀξυγόνου	88	

Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι εὑρίσκομεν εἰς αὐτὴν τὰς ἰδίας ἀναλογίας τοῦ ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου τὰς ὁποίας, ἂν καλῶς ἐνθυμῆσθε, ηὕρομεν καὶ εἰς τὸ νερόν· ὥστε ἠμποροῦμεν νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἡ ζάχαρις σύγκειται ἐξ 72 μερῶν ἄνθρακος καὶ 99 μερῶν νεροῦ. Ὁ ἄνθραξ λοιπὸν, ὁ περιεχόμενος εἰς τὴν ζάχαριν, συνδέεται, ὅταν φάγωμεν αὐτὴν, μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τὸ ὁποῖον δίδει ὁ ἀναπνεόμενος ἀὴρ, καὶ μᾶς κάμνει νὰ ὁμοιάζωμεν τὰ κηρία, νὰ παράγωμεν θερμότητα καὶ ἄλλα ἔτι ἐξαισιώτερα ἀποτελέσματα, καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν κατὰ τρόπον θαυμαστὸν καὶ ἁπλούστατον. Διὰ νὰ ἐκτιμήσετε τοῦτο καλήτερα, θὰ λάβω ἓν τεμάχιον ζαχάρεως· ἢ μᾶλλον ὄχι· διὰ νὰ γίνῃ τὸ πείραμα ταχύτερον προτιμῶ νὰ λάβω σιρόπιον, περιέχον $\frac{3}{4}$ ζαχάρεως καὶ ὀλίγον νερόν. Ἂν εἰς τὸ σιρόπιον χύσω ὀλίγον θειϊκὸν ὀξὺ, τοῦτο θ' ἀφαιρέσῃ τὸ νερὸν (λοιπὸν καὶ τὸ ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον τῆς ζαχάρεως), καὶ θ' ἀφήσῃ μόνον τὸν ἄνθρακα, ὅτις ἰδοὺ, εἶναι τὸ μέλαν τοῦτο σῶμα ὃ βλέπετε. *(Ὁ καθηγητὴς ἐκτελεῖ τὸ πείραμα.)* Οὕτω παράγεται ἄνθραξ, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἔχωμεν στερεὸν ὄγκον ἄνθρακος, ὅστις ὅλος θὰ εἶναι προϊὸν αὐτῆς τῆς ζαχάρεως. Ἡ ζάχαρις εἶναι τροφὴ, καὶ ἐδῶ τὴν εὑρίσκομεν ἄνθρακα. Τοῦτο δὲν τὸ περιεμένετε. Ἂν δὲ κατορθώσω νὰ ὀξυδώσω τὸν ἄνθρακα τῆς ζαχάρεως, θὰ ἔχωμεν ἀποτέλεσμα ἀκόμη περιεργότερον. Ἰδοὺ ἡ ζάχαρις, καὶ τοῦτο εἶναι ὀξύδιον ἐνεργοῦν ταχύτερον παρὰ τὴν ἀτμοσφαῖραν. Θὰ ὀξυδώσωμεν λοιπὸν τὴν καύσιμον ταύτην ὕλην κατὰ τρόπον ὅστις διαφέρει τῆς ἀναπνοῆς κατὰ τὴν μορφὴν μόνον, ὄχι κατὰ τὴν φύσιν. Καὶ ἐδῶ ἔχομεν τὴν καῦσιν τοῦ ἄνθρακος, γινομένην διὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ περιεχομένου εἰς τὸ ὀξύδιον τοῦτο. Καθὼς τὸ μεταχειρισθῶ, θὰ ἴδητε τὴν καῦσιν. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τοὺς πνεύμονάς μου, οἵτινες δανείζονται τὸ ὀξυγόνον ἐξ ἄλλης πηγῆς, τῆς ἀτμοσφαίρας, τοῦτο γίνεται καὶ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σας κατ' ἄλλον τρόπον ταχύτερον.

Θὰ θαυμάσητε ἂν ἀκούσητε πόση εἶναι ἡ παραγωγὴ τῆς περιέργου ταύτης οὐσίας ἥτις ὀνομάζεται ἄνθραξ. Ἓν κηρίον καίει τέσσαρας, πέντε ἓξ καὶ ἑπτὰ ὥρας. Φαντασθῆτε λοιπὸν

τὴν ποσότητα τοῦ ἄνθρακος ἥτις καθ' ἑκάστην ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀέρα ὑπὸ σχῆμα ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Πόσον δὲν ἐκπέμπει ἕκαστος ἡμῶν διὰ τῆς ἀναπνοῆς του! Ποῖαι θαυμάσιαι ἀλλοιώσεις δὲν προέρχονται διὰ τῆς καύσεως ἢ τῆς ἀναπνοῆς! Εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας εἰς ἄνθρωπος μεταβάλλει ἑπτὰ οὐγγίας ἄνθρακος εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἡ ἀναπνοὴ ἑνὸς ἵππου, μιᾶς ἀγελάδος δαπανᾷ ἑβδομήκοντα ἐννέα οὐγγίας· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἵππος ἢ ἡ ἀγελὰς, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν καίουσιν ἑβδομήκοντα ἐννέα οὐγγίας ἄνθρακος ἐντὸς τῶν ὀργάνων τῆς ἀναπνοῆς των διὰ νὰ διατηρήσωσι κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο τοῦ χρόνου τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν θερμότητα. Ὅλα τὰ ζῶα ὅσα ἔχουσι τὸ αἷμα θερμὸν, διατηροῦσιν οὕτω τὴν ἰδίαν αὐτῶν θερμότητα, ἀλλοιοῦντα τὸν ἄνθρακα ὅστις ἐντὸς αὐτῶν δὲν εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν ἐλευθέραν, ἀλλ' ἐν συνθέσει. Ἠμποροῦμεν λοιπὸν νὰ φαντασθῶμεν ὁποῖαι ἐκ τούτου προέρχονται μεταβολαὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἀτμοσφαῖραν. Μόνη ἡ ἀναπνοὴ τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου δίδει 3,000,000 λίτρα ἢ 548 τόνους ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. Ποῦ ὑπάγει ὅλον τοῦτο τὸ ὀξύ; Σκορπίζεται εἰς τὸν ἀέρα. Ἂν ὁ ἄνθραξ ὡμοίαζε τὸν μόλυβδον τὸν ὁποῖον σᾶς ἔδειξα, ἢ τὸν σίδηρον, καὶ καίων παρῆγεν οὐσίαν στερεὰν, τί θὰ συνέβαινεν; Ἡ καῦσις θὰ ἐμποδίζετο. Ὅταν ὁ ἄνθραξ καίῃ, μεταβάλλεται εἰς ἀέριον καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἥτις εἶναι ἡ μεγάλη ὁδὸς, ὁ μέγας μεσίτης ὁ μεταφέρων αὐτὸν ἀλλαχοῦ. Ἀλλὰ ποῦ ὑπάγει; Ἐκπληττόμεθα ἀνακαλύπτοντες ὅτι ἡ μεταβολὴ ἥτις γίνεται εἰς τὸν ἀέρα ἐκ τῆς ἀναπνοῆς, καὶ φαίνεται τόσον ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν ἄνθρωπον (διότι δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀναπνεύσωμεν τὸν ἴδιον ἀέρα δίς), αὐτὴ εἶναι ἡ ζωογονοῦσα καὶ ὑποστηρίζουσα τὰ φυτὰ καὶ τὰ χόρτα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὁμοία ἀλλοίωσις γίνεται καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐντὸς τῶν ὑδάτων, ὅπου οἱ ἰχθῦς καὶ ἄλλα ἔνυδρα ζῶα ἀναπνέουσιν ἐντελῶς καθὼς καὶ ἡμεῖς, ἂν καὶ δὲν εἶναι κυρίως εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος.

Οἱ ἰχθῦς οὗτοι *(ὁ καθηγητὴς δεικνύει φιάλην εἰς ἣν π.λέουσιν ἰχθῦς ἐρυθροὶ)* ἀναπνέουσιν ὀξυγόνον δανειζόμενον ἀπὸ τοῦ ἀέρος καὶ ἀναλυόμενον ὑπὸ τοῦ νεροῦ. Ἀποπέμπουσι δὲ καὶ αὐτοὶ ἀνθρακικὸν ὀξὺ, καὶ συντελοῦσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον δι' οὗ τὸ ζωϊκὸν καὶ τὸ φυτικὸν βασίλειον ἀλληλοβοηθοῦνται. Ὅλα τὰ φυτὰ ὅσα φαίνονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ὡς τοῦτο τὸ ὁποῖον σᾶς ἔφερα πρὸς παράδειγμα, ἀποῤῥοφοῦσιν ἄνθρακα. Τὰ φύλλα ταῦτα λαμβάνουσιν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας τὸν ἄνθρακα ὃν ἡμεῖς διεχύσαμεν εἰς αὐτὴν ὑπὸ σχῆμα ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Τῆς τροφῆς ταύτης ἔχουσιν ἀνάγκην διὰ νὰ ζῶσι καὶ θάλλωσι. Δότε τους ν' ἀναπνεύσωσι καθαρὸν ἀέρα, ὡς αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἀναπνέομεν, καὶ θὰ μαρανθῶσιν· ἐν ᾧ ἂν τοῖς δώσητε ἄνθρακα καὶ ἄλλας τινὰς οὐσίας, θὰ ζήσωσι καὶ θὰ ἐπιτύχωσι. Καὶ τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ ξύλου λαμβάνει τὸν ἄνθρακα αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας, κατὰ μίμησιν τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν. Ὁ ἀὴρ λοιπὸν, ὡς βλέπομεν, λαμβάνει καὶ παρασύρει ὅ,τι εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς ἡμᾶς, ὠφέλιμον δὲ εἰς τὰ φύλλα. Ὅ,τι θὰ καθίστα ἡμᾶς ἀσθενεῖς, διατηρεῖ τὴν ὑγείαν ἐκείνων. Δὲν ἐξαρτώμεθα λοιπὸν ἐκ μόνων τῶν ὁμοίων ἡμῶν, ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ὄντων τῶν περὶξ ἡμῶν, διότι ὅλη ἡ φύσις συνέχεται διὰ νόμων καθ' οὓς ἓν μέρος χρησιμεύει εἰς ἄλλο.

Καὶ εἰς ἄλλο τι θέλω νὰ ἑλκύσω τὴν προσοχήν σας πρὶν ἢ τελειώσωμεν τὰς συνδιαλέξεις ταύτας, εἴς τι ἀφορῶν τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν ὅσας σᾶς ὑπέβαλα, καὶ συνεχόμενον περιεργότατα μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν δι' ἡμᾶς ἀξιολόγων ἐκείνων οὐσιῶν, τοῦ ὀξυγόνου, τοῦ ὑδρογόνου, τοῦ ἄνθρακος εἰς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν.

Εἴδατε πρὸ ὀλίγου τὴν μολυβδοκόνην ἐκείνην, ἥτις ἤρχισε νὰ καίῃ ἅμα τὴν ἔφερα εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος, καὶ πρὶν ἢ ἀκόμη πέσῃ ἐκτὸς τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ὑαλίνου σωλῆνος. Ἅμα ὁ ἀὴρ ἔφθασε μέχρι τοῦ μολύβδου, ὁ μόλυβδος ἄναψε. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς χημικῆς συγγενείας, ἥτις παρουσιάσθη καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἡμῶν πειράματα. Ὅταν ἀναπνέωμεν, τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐντὸς ἡμῶν. Εἰς τὴν καῦσιν τοῦ φωσφορούχου μολύβδου εἴδετε ὡραῖον παράδειγμα τῆς συγγενείας ταύτης. Ἂν τὰ προϊόντα τῆς καύσεως ἀπεσπῶντο ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μολύβδου, ὁ μόλυβδος θὰ κατεκαίετο ὅλος. Ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε ὅτι παρετηρήσαμεν τὴν διαφορὰν ταύτην μεταξὺ τοῦ ἄνθρακος καὶ τοῦ μολύβδου, ὅτι ἐν ᾧ ὁ μόλυβδος δύναται ν' ἀνάπτῃ ἀμέσως, ἅμα ὁ ἀὴρ τὸν ἐγγίσῃ, ὁ ἄνθραξ θὰ περιμείνῃ ἡμέρας ὁλοκλήρους, ἑβδομάδας, μῆνας καὶ ἔτη. Εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Ἡρακλείου εὑρέθησαν χειρόγραφα γεγραμμένα διὰ μελάνης ἀνθρακικῆς, καὶ ὅμως οἱ χαρακτῆρες αὐτῶν οὐδόλως ὠχρίασαν, ἂν καὶ πολλάκις ἐξετέθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς τί συνίσταται ἡ ὡς πρὸς τοῦτο διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ ἄνθρακος; Δὲν εἶναι θαυμάσιον νὰ βλέπωμεν μετὰ πόσης ὑπομονῆς περιμένει ἡ οὐσία ἡ προωρισμένη ὡς καύσιμος ὕλη, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ νὰ ἐνεργῇ; Ὁ ἄνθραξ δὲν ἀρχίζει ἀμέσως νὰ καίῃ εἰς τὸν ἀέρα ὡς ὁ μόλυβδος οὗτος καὶ ὡς πολλαὶ ἄλλαι οὐσίαι τὰς ὁποίας ἠμποροῦσα νὰ σᾶς δείξω, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα νὰ τὰς σωρεύσω ὅλας ἐδῶ εἰς τὴν τράπεζάν μου. Ὁ ἄνθραξ δὲν μιμεῖται αὐτὰς, ἀλλὰ περιμένει· καὶ τοῦτο, τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἶναι πολὺ περίεργον. Τὰ ἰακωνικὰ αὐτὰ κηρία, παραδείγματος χάριν, δὲν ἀνάπτουσιν ἀμέσως ὡς ὁ μόλυβδος καὶ ὡς ὁ σίδηρος (διότι καὶ ὁ σίδηρος, εἰς μικρὰ μόρια διαιρεθεὶς, ἔχει τὴν αὐτὴν ἰδιότητα τοῦ μολύβδου), ἀλλὰ ἔτη πολλὰ, ἴσως αἰῶνας θὰ περιμείνωσι χωρὶς διόλου νὰ μεταβληθῶσιν. Ἔχω ἐδῶ ἀέριον γαιανθράκων. Ἰδοὺ, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ σωλῆνος τούτου· βλέπετε ὅμως ὅτι δὲν ἀνάπτει· ἀλλὰ χύνεται μόνον εἰς τὸν ἀέρα. Ἀλλ' ἂν τὸ θερμάνω ὅσον πρέπει, θ' ἀνάψῃ. Ἂν φυσήσω καὶ τὸ σβύσω, τὸ μετ' αὐτὸ ἐλευθέρως ἐξερχόμενον δὲν θὰ καίῃ παρὰ ὅταν ἐκ νέου πλησιάσω ἔναυσμα εἰς αὐτό. Δὲν ἐκπλήττεσθε ὅτι τινὲς οὐσίαι περιμένουσιν οὕτως ἐπὶ πολὺ πρὶν ἐνεργήσωσιν; Αἱ μὲν περιμένουσι νὰ ὑψωθῇ ὀλίγον ἡ θερμοκρασία, ἐν ᾧ εἰς ἄλλας δὲν ἀρκεῖ ὀλίγη θερμότης. Ἔχω ἐδῶ συνήθη πυρίτιδα καὶ βαμβακοπυρίτιδα. Αἱ δύο λοιπὸν αὗαι πυρίτιδες δὲν καίουσιν ὁμοίως. Ἡ πυρῖτις σύγκειται ἐξ ἄνθρακος καὶ ἄλλων καυσίμων ὑλῶν, ἡ δὲ βαμβακοπυρῖτις εἶναι ἐπίσης εὐφλόγιστος, καὶ ἀμφότεραι περιμένουσι τὰς διαταγὰς ἡμῶν. Ἀλλὰ δι' ἑκατέραν ἀπαιτεῖται ἄλλος βαθμὸς θερμότητος. Ἂς πλησιάσωμεν εἰς αὐτὰς τὸ πυρωμένον τοῦτο σύρμα, νὰ ἴδωμεν τὶς θ' ἀνάψῃ προτήτερον. *(Ὁ καθηγητὴς ἐγγίζει τὴν βαμβακοπυρίτιδα διὰ τοῦ πυρωμένου σύρματος.)* Ἡ βαμβακοπυρῖτις μᾶς ἔδωκε καλὸν παράδειγμα. Βλέπετε ὅμως ὅτι τὸ θερμότερον μέρος τοῦ σύρματός μου δὲν ἔχει ἀρκετὴν θερμότητα διὰ ν' ἀνάψῃ τὴν πυρίτιδα. Τίς καλητέρα ἀπόδειξις τῆς διαφορᾶς τῆς ἐνεργείας διαφόρων οὐσιῶν; Πότε ἡ οὐσία θὰ περιμείνῃ νὰ γίνωσι διὰ τῆς θερμότητος ἐνεργὰ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν σύγκειται· πότε, καθὼς εἰς τὴν ἀναπνοὴν, οὐδεμία ὑπάρχει ἀναβολή. Ἅμα ὁ ἀὴρ εἰσχωρήσῃ εἰς τοὺς πνεύμονας, συνδέεται μετὰ τοῦ ἄνθρακος· καὶ ὑπὸ τὴν ταπεινοτέραν θερμοκρασίαν ἢν δύναται νὰ ὑπομείνῃ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα χωρὶς νὰ παγώσῃ, ἡ ἐνέργεια ἀρχίζει ἀμέσως, καὶ παράγει ἀνθρακικὸν ὀξὺ, ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στήθους μας. Βλέπετε λοιπὸν πόσον προφανὴς εἶναι ἡ ἀναλογία μεταξὺ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καύσεως. Καὶ φρονῶ ὅτι δὲν δύναμαι καλήτερον νὰ τελειώσω τὰς συνδιαλέξεις ἡμῶν ταύτας (διότι ὅλα τὰ πράγματα πρέπει νὰ τελειώσωσι μίαν φορὰν), παρὰ εὐχόμενός σας νὰ εἶσθε ἄξιοι, ἐν ὅσῳ ζῆτε, νὰ παραβληθῆτε πρὸς κηρία· νὰ λάμπητε καὶ σεῖς ὡς φῶτα εἰς ὅσους σᾶς περιστοιχίζουσι, καὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε νὰ κατέχητε ἐπαξίως τὴν θέσιν σας, ἐκπληροῦντες πρὸς τιμὴν ὑμῶν τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα.

Α. Π. Ραγκαβης.

Ἐρωτηθεὶς ὁ Ἀπελλῆς, πῶς ἀπέβη τοσοῦτον δεινὸς ζωγράφος, ἀπεκρίθη, ὅτι οὐδεμίαν παρέδραμεν ἡμέραν ἄνευ γραμμῆς.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 703.

ΙΗ'

Ὁ Λάξ εἶχε δίκαιον· ὅταν περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους, τῶν δύο δηλαδὴ ἢ τριῶν ἐκείνων ὀλιγώτερον ψυχρῶν μηνῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ καλοκαίριον τῆς Σπιτζεβέργης, εὑρεθῇ πλοῖον περικυκλωμένον ὑπὸ πάγων ὡς ἦτο ἡ *Ῥόζα Μαρία*, θὰ μείνῃ ἀφεύκτως οὕτως ὅλον τὸν χειμῶνα· τὸ ὀλιγώτερον, τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ πάθῃ, εἶνε νὰ μὴ συντριβῇ μόνον.

Τὸ ψῦχος εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ γείνηται ἐπαισθητόν. Ἡ χιὼν καταπίπτουσα ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ πλοίου ἐξηραίνετο ἐκεῖ καὶ ἀπετέλει οἱονεὶ συμπαγὲς δακτυλίδιον. Καὶ ἡ θάλασσα εἶχεν ἀρχίσει νὰ πήγνυται, καὶ ὅταν ἅπαξ παγῇ, ἐξακολουθεῖ πλέον καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα νὰ στερεοποιῆται. Παρὰ τὴν Μελβίλλην νῆσον, εἰς 74° 45' πλάτους, ὁ πλοίαρχος Παρρὺς εἶδεν ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν τὸ θαλάσσιον ὕδωρ νὰ μεταβληθῇ εἰς ὄγκον πάγου πέντε δακτύλων πάχους. Ἡ *Ῥόζα Μαρία* ἐστάθμευε τότε εἰς τὴν 80 μοῖραν, 10 μοῖρας μακρὰν τοῦ πόλου.

Ἡ ἡμέρα ἐγίνετο βαθμηδὸν μικροτέρα. Ὁ ὠχρὸς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἐπίμονος ἥλιος, ὃν πρό τινων ἑβδομάδων ἔβλεπέ τις αἰωνίως στρεφογυρίζοντα εἰς τὸν οὐρανὸν, δὲν ἀνέτελλε πλέον εἰμὴ λίαν βραδέως, ὡς ἂν ἦτο ὁδοιπόρος κεκμηκὼς, καὶ λίαν ταχέως ἔδυεν. Ἀλλ' ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐλυπεῖτο διὰ τοῦτο καὶ δὴ ἐνίοτε πολὺ μετὰ τὴν δύσιν του ἐξέπεμπε τὰς τελευταίας αὐτοῦ λάμψεις· αὗαι δὲ παρετείνοντο διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τῶν παντοίων καὶ πάσης μορφῆς πάγων, οἵτινες ἐφαίνοντο οἱονεὶ ἐμβεβαπτισμένοι εἰς κύματα φωτός. Καὶ ἦσαν θαυμάσια καὶ περίεργα τὰ θεάματα, ἅτινα παρουσίαζε τὸ φῶς τοῦ δύοντος· ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου εἰς τοὺς ἐκπεπληγμένους ὀφθαλμοὺς τῶν ἐπιβατῶν τῆς *Ῥόζας Μαρίας*.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν τὰ τελευταῖα βλέμματα, οἱ τελευταῖοι ἀποχαιρετισμοὶ τοῦ φεύγοντος ἄστρου καὶ μετ' ὀλίγον οὐδεμία ἀκτίς του δὲν ἔμελλε πλέον νὰ φωτίσῃ τὴν Σπιτζεβέργην. Ἡ ἄγονος, ἡ ἄξενος ἐκείνη χώρα ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ταφῇ ὡς σαβανωμένη εἰς τὸ σκότος βαθείας νυκτὸς, ὡς πτῶμα εἰς μαῦρον τάφον. Φοβερὰ χειμάδια! Οἱ ἐπιβάται τῆς *Ῥόζας Μαρίας* ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ καταφεύγωσιν ὅλοι εἰς τὸν κοιτωνίσκον ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τῆς δριμύτητος τοιούτου χειμῶνος. Ἐπὶ δύο ἑβδομάδας κατεγίνοντο νὰ ἐπιδιορθώσωσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν τὴν κατοικίαν των ταύτην καὶ παντὶ σθένει προσεπάθουν τῇ παραινέσει τοῦ Μαρσὲλ νὰ ἀσκῶνται ὁπωσδήποτε ἵνα

μὴ καταβληθῇ τὸ σῶμά των ὑπὸ τοῦ ψύχους. Πλὴν τούτου ὁ Μαρσὲλ πάλιν, ὅστις δι' ἐπιμόνου μελέτης εἶχε λάβει πλήρη γνῶσιν τῶν κατὰ τὰς πολικὰς χώρας, διέγραψε τὴν δίαιταν, ἣν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους ἀπῄτει. Τοιούτῳ τρόπῳ ἡ τροφή, ἡ ἐργασία, τὰ πάντα ἐνὶ λόγῳ ἑνὸς ἑκάστου ἦσαν διαγεγραμμένα. Ἵνα δὲ διασκεδάσωσι τὰς μακρὰς καὶ ἐπιπόνους ὥρας τῆς ἀγρυπνίας των — διότι ἦτο σχεδὸν νὺξ αἰωνία ἐκεῖ — κατώρθωσεν ὁ Δαμπελὲν νὰ παρασκευάσῃ καὶ διάφορα παιγνίδια, ζατρίκιον καὶ δάμαν καὶ παιγνιόχαρτα ἀκόμη. Ἐννοεῖται ὅτι πάντα ταῦτα ἦσαν πενιχρότατα.

Ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν ὅλως περιστάσεων, εἰς ἃς εὑρέθη ἡ *Ῥόζα Μαρία*, καὶ ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων γνώσεων τοῦ Μαρσὲλ, αὐτὸς μᾶλλον ἢ ὁ Βλονδὼ ἦτο ὁ ἀληθὴς τοῦ πλοίου κυβερνήτης, ἔχαιρε δὲ ἐπὶ τούτῳ ὁ γέρων Λάζ καὶ ὑπερηφανεύετο διὰ τὸν μέλλοντα γαμβρόν του.....

Τὸ ψῦχος ἐξηκολούθει δριμὺ νὰ ἐπιτείνεται. Εἶχε παγώσει ὁ οἶνος, ὁ ζῦθος καὶ ἐπὶ τέλους ἐπάγωνεν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ κοιτωνίσκου ὁ ἀτμός, ὃν ἀνέδιδεν ἡ θερμάστρα. Ἡμέραν τινὰ ὁ Δαμπελὲν διώρθωνε τὸν τοῖχον τοῦ πλοίου καὶ καθὼς συνειθίζουσιν οἱ ξυλουργοὶ ἔθηκεν εἰς τὸ στόμα του ἓν καρφίον, μὴ ἠξεύρων ποῦ νὰ τὸ ἀποθέσῃ. Ἀλλὰ τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ δριμυτάτου ἐκείνου ψύχους ἐκόλλησε τὸ καρφίον εἰς τὰ χείλη του καὶ ὅταν ἠθέλησε νὰ τὸ ἀποσπάσῃ συναπέσπασε μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιδερμίδα.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῶν ἐπιβατῶν τῆς *Ῥόζας Μαρίας*, οἵτινες προσεπάθουν ὁπωσδήποτε νὰ διάγωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν καλλίτερον ἢ μᾶλλον ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον οἰκτρῶς τὸν καιρόν των, εἴτε ἀσχολούμενοι εἰς διαφόρους τοῦ πλοίου ἐργασίας, εἴτε καὶ παίζοντες διάφορα παιγνίδια.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ ἥλιος ἀνέτελλε πρὸς τὸ νοτιανατολικὸν μέρος καὶ διεγράφετο ὡς ἐστρογγυλωμένη γραμμὴ ὠχρὸς καὶ ψυχρὸς ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ ὁρίζοντος καὶ μετ' ὀλίγον ἐχάνετο εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου δὲν ἐφαίνετο παντελῶς πλέον. Ἐπὶ τρεῖς ὅλους μῆνας οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι δὲν ἔμελλον νὰ τὸν ἴδωσιν.

Ἀλλ' ὅμως ἕως εἰς τὰ ἔσχατα πέρατα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ βλέπῃ φῶς ἐξ οὐρανοῦ, φῶς εἰσδύον εἰς τοῦ χάους τὰ βάθη, διότι τὸ φῶς εἶνε τοῦ Θεοῦ τὸ ἱμάτιον!

Καθ' ὅλον τὸ θέρος ὁ ἥλιος δὲν ἄφινε τὴν σελήνην νὰ λάμψῃ. Καὶ τότε μόνον ἐκείνη ἐτόλμησε νὰ ἐκπέμψῃ πρὸς τὴν γῆν τὸ ἀργυρόχρουν καὶ μελαγχολικὸν φῶς της ὅταν ἔπαυσε πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ φαίνηται τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας. Ἀνέτελλε τότε ἐκείνη ἐπὶ τῶν χιονισμένων κορυφῶν, λευκὴ ἐπὶ τῶν λευκῶν χιόνων. Κλίνουσα πρὸς βορρᾶν, ἔμενεν ἐπὶ δέκα ὅλας ἀδιακόπως ἡμέρας λάμπουσα εἰς τὸν ὁρίζοντα. Διὰ τῆς ὠχρᾶς αὐτῆς ἀντανακλάσεως ἐφαίνετο ὡς λύχνος ἀλαβάστρινος κρεμάμενος ἀπὸ τοῦ οὐρανίου θόλου· διὰ τῆς μακρᾶς ἀκινησίας της εἰς τὸ σκοτεινὸν καὶ ἠρεμαῖον διάστημα ἐφαίνετο, κατὰ τὴν ποιητικὴν ἔκφρασιν τοῦ σοφοῦ Ἄγγλου Φοῦλλομ, ὡς ἂν νὰ ἦτο ὁ θρόνος τοῦ χειμῶνος.

Ἔπειτα, ἐλαμπυρίζον τὰ ἄστρα περὶ αὐτὴν καὶ ὅτε ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἡ Καρίνα μὲ τὸν Μαρσὲλ ἕνα θαυμάσωσι τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῶν πολικῶν νυκτῶν, ἠρέσκετο ν' ἀτενίζῃ πρὸς τὸν ἐρατεινὸν πολικὸν ἀστέρα, τὸν τόσον φίλον, τὸν τόσον πιστὸν εἰς τοὺς θαλασσοποροῦντας. Καὶ τότε πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένη ἀπέτεινε μετὰ γλυκυτάτου συναισθήματος πίστεως ἅμα καὶ μελαγχολίας τὴν ἐπίκλησιν ταύτην τοῦ ἀγαπητοῦ της ποιητοῦ Ἄττερβομ·

«Φῶς καθαρὸν καὶ λαμπρόν, σὲ ἠγάπα ἡ μήτηρ μου· ἐκείνη μοὶ εἶπεν ὅτι εἶνε ἄγγελοι τ' ἄστρα καὶ ὅτι εἰς σὲ ἐνεπιστεύθη τὸ Θεῖον τοῦ Βορρᾶ τὰ βασίλεια. Ἴσως ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὴν ἰδικήν σου σφαῖραν εἶνε ἡ μήτηρ μου, ἴσως πλανᾶται τώρα τὸ βλέμμα της ἐπὶ τῶν χιονισμένων ὀρέων καὶ καταφθάνει μέχρις ἐμοῦ.»

Τὸ βόρειον σέλας πρὸ πάντων ἐξέπληττε τοὺς νεαροὺς μελλονύμφους, τὸ τόσον συχνὸν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ τόσον ζωηρόν. Συχνάκις ἐν ᾧ κύκλῳ ἐβασίλευε σιγὴ βαθυτάτη ἠκούετο αἴφνης τριγμὸς παρόμοιος πρὸς ἐκεῖνον, ὃν κάμνουσι καιόμεναι εἰς τὴν ἑστίαν τῆς πεύκης οἱ κλάδοι ἢ μακρὰν ἀναπτόμενον πυροτέχνημα. Ἦτο ἡ συνήθης ἔκρηξις ἡ προαγγέλλουσα τοῦ βορείου σέλαος τὴν ἐμφάνισιν. Καὶ ἀμέσως ἠκτινοβόλει ὁ ὁρίζων καὶ ἐνεφανίζετο ἐκεῖνο μὲ ὅλην του τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ παράξενον κάλλος του. ... Ἔπειτα πάλιν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου! Νὺξ τὴν πρωΐαν, νὺξ τὴν μεσημβρίαν, νὺξ τὸ ἑσπέρας, νὺξ τὴν νύκτα, πάντοτε καὶ αἰωνίως νὺξ καὶ σκότος καὶ ἄνεμος καὶ ψῦχος καὶ κόλασις!

Ἐνίοτε παρετήρει ὁ Μαρσὲλ ὅτι ἐσκυθρώπαζον οἱ σύντροφοί του, τότε δὲ παντὶ τρόπῳ προσεπάθει νὰ ἀποτρέψῃ ἀπὸ πάσης ὀδυνηρᾶς φαντασίας τὴν διάνοιάν των.

Πρωΐαν τινὰ ἐσταμάτησεν αἴφνης τὸ ἐκρεμμὲς τοῦ ὡρολογίου τοῦ πλοίου· τὸ ψῦχος εἶχε πήξει τὸ ἔλαιον τῶν ἐλατηρίων. Φοβερὸν καὶ τοῦτο πάθημα προστεθὲν εἰς τόσα ἄλλα! Τὸ ὡρολόγιον ἦτο τὸ μόνον σημεῖον ζωῆς εἰς τὴν ἀτελεύτητον ἐκείνην μοναξίαν καὶ ὅτε ἐκεῖνο ἐξαμάτησεν ἔπαυσε πᾶσα κίνησις περὶ αὐτούς....

Καὶ ὅμως ὑπέρ ποτε ἠσθάνετο τὴν πρὸς τὴν Καρίναν ἀγάπην ὁ Μαρσὲλ καὶ συνδιελέγετο τρυφερώτατα μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐδίδασκε παντοῖα πράγματα, τὰ ὁποῖα μετὰ πολλῆς περιεργείας ἅμα καὶ προθυμίας ἤκουε καὶ προσεπάθει νὰ μάθῃ ἐκεῖνη.....

Ἐν τοσούτῳ ἐπλησίαζον τὰ Χριστούγεννα καὶ οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἀπεφάσισαν ἐκ τῶν ἐνόντων νὰ ἑορτάσωσι τὴν κατ' ἐξοχὴν οἰκογενειακὴν ταύτην ἑορτήν. Ἤθελον πρὸς τοῦτο κρέας, ἀλλ' ἄλλο κρέας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προσπορισθῶσιν εἰμὴ κρέας ἄρκτου. Ἔστησαν ἐπὶ τῶν πάγων παγίδα καὶ μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας καὶ πολλοὺς μόχθους κατώρθωσαν νὰ τουφεκίσωσι καὶ νὰ φονεύσωσι μίαν ἄρκτον. Αὕτη ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν εὐωχίαν ἐκείνην καὶ πάντες ὁμοῦ συνέφαγον καὶ ἔπιον εἰς τὴν ἄκραν ἐκείνην τοῦ κόσμου ἓν ποτήριον εἰς ὑγείαν τοῦ Κ. Βανσκέπ! Καὶ κατεκλίθησαν ἔπειτα μετὰ τὴν, ἃς τὴν εἴπωμεν εὔθυμον, ἐκείνην ἑσπερίδα ἡσυχότεροι καὶ εὐέλπιδες ὅτι θὰ δυνηθῶσι τέλος πάντων μόνοι των νὰ ὁδηγήσωσι τὸ πλοῖόν των εἰς τὸ Χάμμερφεστ.

ΙΘ'

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου ἡμέραν τινὰ περὶ τὴν μεσημβρίαν τυχὼν ὁ Λάζ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εἶδεν ἀνατέλλον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἀνήγγειλε τὸ συμβὰν εἰς τοὺς συντρόφους του. Ἦτο λευκὸς καὶ ἀδύνατος ὁ ἥλιος ἐκεῖνος, διεγράφη ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν ὁρίζοντα ὡς λευκὸς πέπλος, ὃν μόνον τὸ ἐζησκημένον ὄμμα τοῦ ναύτου ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ μακρὰν εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ἔπειτα ἐχάθη.

Καὶ ὅμως διὰ τῆς ὠχρᾶς του καὶ ἀκαριαίας ἐμφανίσεως εἶχε σπείρει τὴν χαράν. Ἦτο τὸ σημεῖον ὅτι ἐπλησίαζε τὸ τέρμα τοῦ χειμῶνος· ἦτο ἀκτὶς αὐγῆς μετὰ τὰς μακρὰς νύκτας.

Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ὅπερ νὰ ἐπιδρᾷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ φανταστικοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὅσον τὸ σκότος καὶ ἡ ἀπομόνωσις. Τὰ παιδία τὰ οὐδεμίαν ἰδέαν ἔχοντα τοῦ κακοῦ τρέμουσιν εἰς σκοτεινὸν δωμάτιον. Ὅλων τῶν λαῶν αἱ μυθολογίαι παριστάνουσι τοὺς δαίμονας βασιλεύοντας εἰς τὰ σκότη. Οἱ δικασταὶ τοῦ περιλαλήτου wehmgericht, οἱ φοβεροὶ ἐκεῖνοι δικασταὶ τῆς παλαιᾶς Γερμανίας, ἐξέδιδον τὰς θανατικὰς ἀποφάσεις των ἐν σκοτεινῷ ὑπογείῳ ὁμοίῳ πρὸς τάφον· οἱ Τοῦγοι τῶν Ἰνδιῶν πνίγουσι τὰ θύματά των ἅμα νυκτώσῃ. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν ποινῶν δὲν ὑπάρχει φοβερωτέρα τῆς ἀμερικανικῆς ἐκείνης, ἥτις καταδικάζει τοὺς κακούργους εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἀπομόνωσιν. Εἰς τοιαύτην ποινὴν ἦσαν καταδεδικασμένοι καὶ οἱ δυστυχεῖς ἐπιβάται τῆς *Ῥόζας Μαρίας* καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα καὶ δὲν διέκοπτε τὸ σκότος των εἰμὴ ἡ ἐπ' ὀλίγον ἐμφάνισις τῆς σελήνης καὶ ποῦ καὶ ποῦ τὸ βόρειον σέλας· πρόσθες δ' εἰς ταῦτα καὶ τὸ ἀφόρητον ψῦχος.... Εὔκολον λοιπὸν εἶνε νὰ φαντασθῇ τις ὁποίαν ἐντύπωσιν ἐνεποίει εἰς αὐτοὺς ὁ ἥλιος καὶ τὸ θέρος. Ἐπανῆλθεν ἡ ζωηρότης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἤρχισαν ν' ἀναπνέωσιν. Ὁ Μαρσὲλ ἐν τούτοις ἐφοβεῖτο μήπως δὲν εἶχεν ἀπέλθει ἀνεπιστρεπτεὶ ὁ χειμών, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ ταράξῃ τὴν χαρὰν τῶν συντρόφων του καὶ ἐσιώπα.

Ἡ Καρίνα εἶχεν ὑποφέρει πρὸ πάντων πολὺ ἐκ τοῦ ψύχους ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός. Οὔτε τὸ θερμὸν ὕδωρ οὔτε τὰ πολυάριθμα σκεπάσματα ἴσχυον νὰ τὴν ζεστάνωσιν εἰς τὸν ψυχρὸν κοιτωνίσκον τοῦ πλοίου. Καὶ ὅμως ἀντεῖχε καὶ ὑπερανθρώπους κατέβαλλε προσπαθείας ἵνα δεικνύῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν ὅτι δὲν ὑποφέρει· ἀλλ' ὁ ὄβξ τὴν προέδιδε. Καὶ ὁ βὴξ ἐκεῖνος ἀντήχει ὀδυνηρῶς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ μνηστῆρός της. Τέλος ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν ἠσθάνετο ἑαυτὴν εἰς καλὴν κατάστασιν. Ὁ Βλονδὼ προέτεινεν εἰς αὐτὴν νὰ τῇ παραχωρήσῃ τὸν κοινὸν θάλαμον μὲ τὴν θερμάστραν καὶ νὰ ἀποσυρθῶσιν οἱ ἄνδρες ὅλοι εἰς τὸν μικρὸν κοιτωνίσκον τῆς κόρης, ἐμέμφετο μάλιστα ἑαυτὸν ὅτι δὲν εἶχε κάμει τοῦτο πρότερον. Ἀπὸ καρδίας εὐχαρίστησε τὸν πλοίαρχον καὶ ὁ γέρων Λάζ καὶ ὁ Μαρσὲλ διὰ τὴν πρόθεσίν του. Ἡ Καρίνα δὲν ἤθελε νὰ δεχθῇ τὴν προσφορὰν, ἀλλ' οὐδεὶς τὴν ἤκουε. Τὸ ἑσπέρας ἀμέσως μετέφερον ἐκεῖ ὁ Μαρσὲλ καὶ ὁ Λάζ τὴν κλίνην της. Ἔτρεμεν ὁ δυστυχὴς μνηστὴρ βλέπων τὴν ὁσημέραι δεινουμένην κατάστασιν τῆς μνηστῆς του. Δὲν ἐφαντάζετο μὲν τὸν κίνδυνον ἐπικείμενον ἢ καὶ ἂν ἐφαντάζετο τοῦτο, ταχέως προσεπάθει ν' ἀποβάλῃ τὴν ἰδέαν ταύτην, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἔπασχε πολὺ ὁ δυστυχής. Ἔτρεμεν ἅμα ἔβλεπεν ἀλλοιώσιν τινα εἰς τὴν φωνὴν τῆς Καρίνας ἢ σημεῖον κοπώσεως εἰς τὸ βλέμμα της ἢ πορφυρᾶν τινὰ κηλῖδα ἐπὶ τῆς συνήθους ὠχρότητος τῶν παρειῶν της. Ἔτρεμεν ὅταν τὴν ἔβλεπε νωχελῶς νὰ κάθηται μὲ ἐρριμμένην πρὸς τὰ γόνατα τὴν χεῖρα καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν κεκλιμμένην πρὸς τὸ στῆθος· καὶ ἔτρεμεν ἀκόμη ὅταν τὴν ἔβλεπεν ὑπακούουσαν εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τῶν περὶ αὐτὴν νὰ ἐγείρηται καὶ εὐθύμως νὰ ὁμιλῇ. Ἐνεθυμεῖτο τότε ὅ,τι ὁ ἰατρὸς Βάλτερ τῷ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι δηλαδὴ ἡ Καρίνα ἕνεκα τῆς συνήθους εἰς αὐτὴν ὑπεροψίας τότε μάλιστα προσεπάθει νὰ φαίνηται ὑγιής, ὅτε ἀκριβῶς πλειότερον ἔπασχεν.

Αἱ μακραὶ ἐκεῖναι νύκτες ὑπὸ τὸν μολύβδινον ἐκεῖνον οὐρανὸν ἐτάραττον πρὸ πάντων τὸν Μαρσέλ. Καὶ ἔπρεπε τόσας νὰ διέλθωσιν ἀκόμη ἕως οὗ φθάσῃ τὸ τέρμα τῶν δεινῶν των! Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του ἠναγκάζετο νὰ μετέρχηται καὶ τὸν ἰατρόν· ὅ,τι ἠξεύρε προσεπάθει νὰ τὸ ἐνθυμῆται καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόζῃ. Ἡμέραν καὶ νύκτα περιεποιεῖτο τὴν κόρην, αὐτὸς ἦτο δι' αὐτὴν καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ καὶ σύζυγος καὶ ἰατρός. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ συνεμερίζοντο τὴν θλῖψιν του διότι καὶ ἡ ταλαίπωρος Καρίνα πρὸς πάντας ἐφέρετο ὡς ἀδελφή.

Ὁ Λὰξ εἶχεν ἐντελῶς καταβληθῆ. Δὲν ἤξευρε πλέον οὔτε τί ἔλεγεν οὔτε τί ἔκαμνεν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μόνον ἄπελπις, μὲ πεπλανημένον τὸ βλέμμα ἠγείρετο αἴφνης ὡς μηχανὴ, ἐπλησίαζεν εἰς τὴν κόρην του, τὴν ἠσπάζετο εἰς τὸ μέτωπον καὶ τότε ἓν δάκρυ θαλερὸν κατέβρεχε τοῦ δυστυχοῦς γέροντος τὰς πατρικὰς παρειάς.

Κ'

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἡλίου ἤρχιζεν ἐν τούτοις ἀπὸ ἑβδομάδος εἰς ἑβδομάδα νὰ γίνηται μᾶλλον παρατεταμένη καὶ ἤδη ἐπαισθητῶς μετεβάλλετο ἡ ἀτμοσφαῖρα. Σπανιώτερον ἔπνεον οἱ παγετώδεις ἐκεῖνοι ἄνεμοι, σπανιώτεραι ἦσαν καὶ αἱ ὁμίχλαι. Οἱ πάγοι ἤρχιζον νὰ τήκωνται καὶ ἀνεφαίνοντο αἱ φῶκαι καὶ οἱ θαλάσσιοι ἵπποι.

—Ἀ! ἔλεγεν ἡ Καρίνα βλέπουσα τὰς κινήσεις αὐτῶν, ἔχει δίκαιον ὁ προφήτης Ἱερεμίας· «Καὶ ἡ ἀσίδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς· τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν καιροὺς εἰσόδων ἑαυτῶν. . . .» Καὶ ἡμεῖς οἱ δυστυχεῖς ἄνθρωποι ἐπιχειροῦμεν ἐν ταξείδιον καὶ δὲν ἠξεύρομεν ἂν θὰ ἐπανέλθωμεν πλέον!

—Ἔχε θάρρος, ἀγαπητὴ Καρίνα, τῇ ἔλεγεν ὁ Μαρσὲλ, ὁ καλὸς καιρὸς ἐγγίζει· θὰ φύγωμεν μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀξένου ταύτης χώρας, θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Γαλλίαν· ἐκεῖ ἐντελῶς θ' ἀναρρώσης. . . .»

Καὶ ἡ Καρίνα ἐμειδία μετὰ μελαγχολίας. Ἡ μεταβολὴ τοῦ καιροῦ ἀντὶ νὰ τὴν ὠφελήσῃ ἔτρεπε μᾶλλον τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας της ἐπὶ τὰ χείρω.

Οἱ πάγοι εἶχον ἐντελῶς διαλυθῆ. Μετὰ κραυγῶν χαρᾶς ἀφάτου ὑπεδέχθησαν πάντες τὴν ἀγγελίαν τοῦ Δαμπελὲν ὅτι εἶχε πλέον λυθῆ ἡ πολιορκία τῆς *Ῥόζας Μαρίας*· ἡ ἔξοδος ἦτο ἐλευθέρα. Αἱ κραυγαὶ ἐκεῖναι ἐξήγειραν ἀπὸ τοῦ ὕπνου τὴν Καρίναν, ἥτις ἀδύνατος καὶ ἐπερειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Μαρσὲλ ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Καὶ ἐκεῖθεν ἡ ταλαίπωρος παρετήρει πέριξ τὴν φύσιν, ἥτις τοσάκις τὴν εἶχε γοητεύσει, τὰ παράλια ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔμελλε νὰ καταλίπῃ . . καὶ μετ' αὐτῶν ἴσως τὸν κόσμον. Ἀπηύδυνε τότε εἰς πάντα ταῦτα τὸ ὕστατον χαῖρε καὶ ἠδύνατο ἀληθῶς μετὰ τῆς Θέκλης τοῦ Σχίλλερ νὰ ἐπιφωνήσῃ «Ich habe gelebt und geliebt, ἔζησα, τοῦτέστι, καὶ ἠγάπησα.»

Ἐν τοσούτῳ οἱ ἐν τῷ πλοίῳ κατεγίνοντο νὰ ἄρωσιν, εἰ δυνατὸν, τὴν ἄγκυραν, ἥτις ἦτο βαθέως βεβυθισμένη εἰς τὴν ἄμμον.

—Ἀδύνατον, ἐκραύγασε τέλος ὁ Βλονδὸ σπογγίζων ἀπὸ τοῦ προσώπου του τὸν ἱδρῶτα, πρέπει μᾶλλον νὰ κόψωμεν τὰς ἁλύσσους.

Τοῦτο μετὰ πολλοὺς μόχθους καὶ ἐγένετο. Μετ' ὀλίγον ἐσάλευεν ἡ *Ῥόζα Μαρία*. Δὲν παρῆλθε πολλὴ ὥρα καὶ τὸ πλοῖον εὑρίσκετο εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος· τὰ ἱστία πάντα ἦσαν ἀναπεπταμένα καὶ οὔριος ἄνεμος τὰ ἐφούσκωνεν.

Ἀλλὰ τέσσαρες ἄνδρες καὶ ἓν παιδίον ἔπρεπε νὰ χειρισθῶσιν εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν πλοῖον τριακοσίων τόννων! Καὶ ὅμως ἡ χαρὰ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε οὐ,τι δήποτε θὰ κατώρθουν.

Ἡ Καρίνα ἔλεγεν ὅτι ἦτο καλλίτερα, ἀλλ' ἡ κατάστασις της διέψευδε τοὺς λόγους της. Ὁ γέρων πατήρ της τὴν παρετήρει συχνὰ καὶ ἐσκυθρώπαζεν ὡς ἂν νὰ ᾐσθάνετο τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος διότι αὐτὸς τὴν εἶχε φέρει εἰς τὰ παράλια ἐκεῖνα. Τὸν παρηγόρει μόνον ὁπωσοῦν ἡ ἰδέα ὅτι ἂν ἐβοήθει ὁ ἄνεμος, μετά τινας ἡμέρας ἠδύναντο νὰ ἦνε εἰς τὸ Χάμμερφεστ. Δυστυχῶς ὁ ἄνεμος εἶχε μεταβληθῆ αἴφνης εἰς νοτιοδυτικόν· ἦτο ἐναντίος. Ἔπρεπε ν' ἀλλάξῃ διεύθυνσιν τὸ πλοῖον, τοῦτο δὲ ἐγένετο μετὰ πολλοῦ κόπου, διότι δέκα μόνον χεῖρες ἐβοήθουν. Καὶ ἡ κατάστασις τῆς Καρίνας ἐχειροτέρευεν. . . . .

Ἡ *Ῥόζα Μαρία* εἶχεν ἀρχίσει τὸν δρόμον της, ἀλλὰ τὸ δυστυχές της πλήρωμα ἠγωνίζετο ἀγῶνα ὑπεράνθρωπον κατὰ τῶν ἀνέμων καὶ κατὰ τῶν κυμάτων. Ὡς δὲ νὰ μὴ ἤρκουν τὰ τόσα καὶ τόσα δεινὰ καὶ ἄλλο νέον δυστύχημα ἐπηκολούθησεν· ἠσθένησεν ὁ Βλονδό. Οἱ κόποι καὶ ἡ κακοπάθεια κατέβαλον ἐπὶ τέλους τὸν γενναῖον πλοίαρχον καὶ ὁ Μαρσὲλ ἦτο πλέον δριστικῶς ἡ ψυχὴ τοῦ πλοίου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Μαρσὲλ εἶδεν εἰκόνα πλοίου διαγεγραμμένην εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, συμβαίνει διὰ τῆς διαθλάσεως τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτὸς ἐν τῇ θαλάσσῃ. Πραγματικῶς δὲ μετ' ὀλίγας ὥρας συνήντησαν τὸ πλοῖον, ὅπερ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἁλιευτικὸν πλοῖον ἀνήκον εἰς τὸν Κ. Σπάρμαν. Ἡ συνάντησις αὕτη ἐθεωρήθη ὡς εὔνοια τῆς Θείας Προνοίας. Ἀμέσως προσεκλήθη παρὰ τοῦ Μαρσὲλ ὁ πλοίαρχος αὐτοῦ Ἰόνσων καὶ τὰ δύο πλοῖα ἐπλησίασαν πρὸς ἄλληλα. Ὁ ἀγαθὸς Ἰόνσων παρέσχε πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὴν *Ῥόζαν Μαρίαν*, μεταξὺ ἄλλων δὲ καὶ πέντε γενναίους Νορβηγοὺς ναύτας καὶ κατάλληλον τροφὴν διὰ τὴν Καρίναν. Ἀλλ' ἡ δυστυχὴς εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ ἀτονίας, ἥτις δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῇ οὐδεμίαν τροφήν· ἐτήκετο ὁσημέραι. . . .

Ἡ *Ῥόζα Μαρία* διήνυε τὸν δρόμον της· παρέπλεε τὸ Φίνμαρκ, τὴν Βέρεν Ἄλλανδ καὶ μετ' ὀλίγον ἔκαμπτε ταχέως τοὺς βράχους τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου. . . . .

Ἐσπέραν τινὰ ἡ Καρίνα ἐφάνη ὅτι ἐξεγείρετο αἴφνης ἐκ τοῦ κατέχοντος αὐτὴν ληθάργου· ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ἠνεῴχθησαν ὑπὸ τὰ λευκὰ των βλέφαρα οἱ ὀφθαλμοί της ἥσυχοι καὶ καθαροὶ ὡς ἡ χαραυγή· Ἦσαν πλησίον της ὁ Λὰξ καὶ ὁ Μαρσὲλ. Εἰς τὰς λευκὰς καὶ λιποσάρκους χεῖράς της ἔλαβε τὰς χεῖρας τῶν δύο ἐκείνων ἀγαπητῶν προσώπων, ἐψιθύρισε προσευχήν τινα καὶ ἔπεσε πάλιν. Καὶ εἶχον τὰ χείλη της τὰ ἡμίκλειστα ἓν μειδίαμα καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ δύοντος ἡλίου ἐπέχυνον ροδόχρουν χροιὰν ἐπὶ τῶν κατίσχνων παρειῶν της, ὡς ἐκείνην, ἥτις ἐν ἡμέρᾳ χειμερινῇ ἐπιχύνεται ἐπὶ τῶν λευκῶν χιόνων.

Ἡ Καρίνα εἶχεν ἀποθάνει!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ *Ῥόζα Μαρία* εἰσήρχετο εἰς τὸ Χάμμερφεστ. Ἤθελέ τις εἴπει ὅτι περιέμενεν ἡ ταλαίπωρος κόρη τὴν γῆν τῆς Σκανδιναυΐας ἵνα ἀφήσῃ τὸ πνεῦμα.

Καὶ οἱ κάτοικοι πάντες τῆς μικρᾶς πόλεως, ἡγουμένου τοῦ Μαρσὲλ, ἂν εἶχε σχεδὸν νεκρώσει καὶ αὐτὸν ὁ πόνος, καὶ τοῦ ἀπέλπιδος Λὰξ, συνώδευσαν τὴν νεκρὰν εἰς τὴν ἐσχάτην της κατοικίαν.

Τὸ πλοῖον ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Εἰς τὴν Δουνκέρκην ὁ Κ. Βανσκὲπ καὶ ἡ κόρη του ἔμαθον τὰ πάντα.

Ὁ Μαρσὲλ ταξειδεύει πάλιν τώρα μετὰ τοῦ Βλονδὸ εἰς τὴν νότιον Ἀμερικήν.

Θὰ νυμφευθῇ ἴσως πλέον τὴν Ῥόζαν Μαρίαν.[1]

Χαβιὲρ Μαρμιὲρ
Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

ΣΧΕΔΙΟΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΥ ΣΥΡΙΓΓΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ

Κατὰ τὸ γαλλικὸν διασκευασθέν.

Ἡ ἰδέα τῆς συγκοινωνίας μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας δι' ὑποβρυχίου σύριγγος ἄρχεται πραγματοποιουμένη. Ἴδωμεν δὲ ὁποῖαι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πρόοδοι ἐγένοντο ἐν ἔτει 1875.

Τὸ πλάτος τοῦ πορθμοῦ μεταξὺ Καλαὶ καὶ Δούβρου εἶναι 30 χιλιομέτρων κατ' ἐλάχιστον· ἐπειδὴ δὲ ἡ σύριγξ πρόκειται ν' ἀρχίσῃ ἐν ἀποστάσει 10 χιλιομέτρων ἐκ τῶν ἑκατέρωθεν ἀκτῶν, τὸ ὅλον τοῦ μήκους αὐτῆς μέλλει νὰ ἔχῃ 50 χιλιόμετρα. Ἐπὶ τῆς χαραχθείσης γραμμῆς τῆς σύριγγος τὸ μέγιστον βάθος τῆς θαλάσσης εἶναι 53 μέτρων. Ὑπὸ τὸν πυθμένα δὲ ταύτης ἐκ τοῦ βάθους τούτου ὑπόκειται στρῶμα φαιᾶς κρητίδος, ἡ κυανῆς μάρνης ἀδιαβρόχου καὶ εὐδιατρήτου, διὸ εἰς βάθος πλειότερον τῶν 50 μέτρων ὑπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης θὰ ἐνεργηθῇ ἡ διάτρησις.

Ἐσχηματίσθη ἑταιρία χάριν δοκιμῶν, ἔχουσα κεφάλαιον τεσσάρων ἑκατομμυρίων φράγκων, ὅπερ ἐκαλύφθη κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν Γαλλίᾳ καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπως ἀνορύξῃ φρέατα, ἔχοντα πλέον τῶν 100 μέτρων βάθος καὶ 8 μέτρων διάμετρον, ἐπὶ τῆς παραλίας, τὸ μὲν ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ δὲ ἐν Γαλλίᾳ. Μετὰ τὴν ἀνόρυξιν τούτων θέλουν ἐνεργηθῆ ἐριζόντειαι διατρήσεις, δι' ὧν θὰ δυνηθῶσι νὰ διαγνώσωσιν εἰς πολλῶν χιλιομέτρων ὁριζοντείαν ἀπόστασιν τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ διατρηθῇ πρὸς σύνδεσιν τῶν δύο ἀκτῶν.

Πάντες γινώσκουσιν, ὅτι ὁ κύριος Θωμὲ δὲ Γκαμόντος, γάλλος μηχανικὸς, πρῶτος συνέλαβε τὴν σκέψιν καὶ ἐδημοσίευσε τὰ σχέδια ὑποβρυχίου σύριγγος μεταξὺ Καλαὶ καὶ Δούβρου. Ἐπὶ τριάκοντα πέντε ὅλα ἔτη ἀσχολεῖτο εἰς πραγμάτωσιν τῆς σκέψεως ταύτης ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀφιέρωσε χρόνον καὶ τὴν περιουσίαν του. Τὸ σχέδιόν του ἐπανελήφθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ ἔφθασεν εἰς πραγματικὸν ἀποτέλεσμα ὑπὸ δύο ἄγγλων μηχανικῶν, τῶν κυρίων Χαουκσχάου καὶ Βρασσεῦ, οἷς προσετέθη καὶ ὁ περίφημος γάλλος μηχανικὸς, ὁ συνδέσας τὸ ὄνομά του πρὸς τὰ ἔξοχα μηχανικὰ ἔργα τῆς διώρυγος τοῦ Σουὲζ, ὁ κύριος Λαβαλλέ. Δύο ἐπιτροπαὶ, ὧν ἡ μὲν γαλλικὴ ἡ δὲ ἑτέρα ἀγγλική, παρηγγέλθησαν νὰ προβῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν δοκιμαστικῶν ἔργων· ἀμφοτέρων δὲ πρόεδρος εἶναι ὁ κύριος Μιχαὴλ Σχεβαλιέ. Ἡ δοκιμαστικὴ αὕτη ἐργασία θὴ διαρκέσῃ δύο ἔτη. Ἡ δὲ ὁλικὴ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ὑπολογίσθη ὅτι θὰ διαρκέσῃ ἓξ ἔτη, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θὰ δικαιωθῶσιν αἱ ἐλπίδες διὰ τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν εἰς ἃς θὰ ἐπιδοθῶσιν.

Ἰδοὺ πῶς ὁ ἄγγλος μηχανικὸς Χαουκσχάου ὡρμήθη εἰς τὸ νὰ θεωρῇ ἐκτελέσιμον τὸ σχέδιον, ὅπερ ἀρχικῶς συνέλαβεν ὁ κ. Θωμὲ δὲ Γκαμόντος.

Ὁ κύριος Χαουκσχάου, βολιδοσκοπήσας ἐπακριβῶς τὰς δύο ἀκτὰς καὶ τὸν πορθμὸν καθ' ὅλον τὸ πλάτος αὐτοῦ, ὑπέδειξε γραμμὴν, μὴ προταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θωμὲ δὲ Γκαμόντου, ἥτις θ' ἄρχεται ἐκ Γαλλίας ἀπὸ σημείου κειμένου ὅσον οἷόν τε πλησίον τοῦ Καλαὶ, καθ' ἣν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἡ σύριγξ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄχρι τῆς ἑτέρας ἄκρας ἐντὸς παχυτάτου στρώματος κρητίδος συμπαγοῦς καὶ ὁμογενοῦς. Ὁ κύριος Χαουκσχάου ἀποῤῥίπτει τὴν γνώμην τῶν ἐν τῷ διαμέσῳ φρεάτων, προταθέντων ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Θωμὲ δὲ Γκαμόντου, πρὸς συγκοινωνίαν τῆς σύριγγος μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, διερχομένων δὲ καθέτως δι' αὐτοῦ τοῦ ὄγκου τοῦ ὕδατος. Ἐπίσης δὲ ἀποῤῥίπτει καὶ τὸν τεχνικὸν λιμένα, ὃν ὁ γάλλος μηχανικὸς ἐπρότεινε νὰ κτίσωσιν ἐπί τινος σύρτεως κειμένης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορθμοῦ.

Τὰ τοιαῦτα ἔργα, προταθέντα ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ γάλλου μηχανικοῦ, ἦσαν δεδικαιολογημένα ἐν χρόνῳ, καθ' ὃν συνελήφθη τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, ἀλλ' ἤθελον παράσχει κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλας δυσχερείας καὶ κινδύνους.

Τὸ στρῶμα τῆς κρητίδος, δι' οὗ ὁ κ. Χαουκ-

1. Ἡ μετάφρασις τῶν Μελλονύμφων ἐγένετο εἴς τινα μέρη μᾶλλον ἐλευθέρα, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ διεσκευάσθη καὶ συνετμήθη ὀλίγον τὸ κείμενον, καὶ τοῦτο διότι ἀποβλέπομεν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας. Σ. Μ.

σχάου πιστεύει ὅτι πρέπει ν' ἀνορυχθῇ ἡ σύριγξ, ἔχει πάχος ὑπὲρ τὰ 140 μέτρα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Ἀγγλίας, 230 δὲ ὡς ἔγγιστα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Γαλλίας. Ἡ κλίσις τῶν σιβάδων παρέχει τὸ ἐνδόσιμον εἰς τὴν δοξασίαν ὅτι τὰ ἐξετασθέντα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν στρώματα ἀποτελοῦσι τὴν παρέκτασιν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ στρώματος, καὶ ὅτι ἡ αὐτὴ συμπαγὴς καὶ ὁμογενὴς μάζα τῆς κρητίδος ἐπεκτείνεται ὑπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, δι' ὅλου τοῦ πλάτους τοῦ πορθμοῦ.

Ἐκεῖνο ὅπερ μεγάλως ἐνδιαφέρει, καὶ δέον νὰ ὁρισθῇ, καθότι μεγάλως ἐπενεργεῖ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἀνορύξεως τῆς ὑποβρυχίου σύριγγος, καὶ εἰς τὰς δαπάνας ἃς θὰ συνεπιφέρῃ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς, εἶναι ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ μεγίστου βάθους τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ πορθμοῦ. Ὡς πρὸς τοῦτο ὅμως σήμερον ἤδη ἐφωτίσθημεν. Κατὰ τὴν εὐθύγραμμον διεύθυνσιν, ἣν θὰ ἔχῃ ἡ σύριγξ, τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς οὐδὲν σημεῖον φθάνει ἄνω τῶν 54 μέτρων. Ἐὰν λοιπὸν ἡ σύριγξ ὠρύττετο οὕτως ὥστε ἡ κλεὶς τοῦ θόλου νὰ κῆται εἰς 100 μέτρων βάθος, τότε πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῆς πιέσεως τῆς θαλάσσης θὰ ὑπῆρχε στερεὸν τιτανοῦχον στρῶμα 46 μέτρων παχύτητος· ἐὰν δὲ πρὸς τούτοις ἐκτίζετο καὶ ὁ θόλος ἀρκούντως στερεός, τότε θὰ παρέχῃ τοσαύτην ἀσφάλειαν ἡ ὑποβρύχιος αὕτη σύριγξ, ὅσην αἱ στερεώταται σύριγγες τῶν σιδηροδρόμων.

Τὸ ἐφικτὸν τοῦ εἰσχωρεῖν ὑπὸ τὴν θάλασσαν ἄνευ κινδύνου ἐκ τῆς εἰσβολῆς τῶν ὑδάτων, ἀπεδείχθη διὰ τῶν ὑποποντίων στοῶν τῶν μεταλλείων τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ χαλκοῦ, ἅτινα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Κομητάτῳ τῆς Κορνουαλλίας καὶ διὰ τῶν τοῦ λευκοῦ λιμένος (White-Haven) καὶ ἄλλων παραλίων μερῶν τῆς Κουμβερλάνδης, ὅπου ἐξορύττουσι παχύτατα στρώματα λιθανθράκων, ἐν ᾧ ἡ θάλασσα ἐπικαλύπτει ἐκ τῶν ἄνω τὸν χῶρον τῶν στοῶν τῶν μεταλλείων.

Ἐν Botallach οἱ μεταλλευταὶ προχωροῦσι πλέον τῶν 650 μέτρων πέραν τῆς παραλίας ζητοῦντες τὸ μέταλλον, ἀλλαχοῦ δὲ προβαίνουσιν ἔτι περαιτέρω. Ἐν τῷ λευκῷ λιμένι, διάφοροι στοαὶ ἐκτείνονται σχεδὸν 5 χιλιόμετρα κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τῆς παραλίας. Ἐὰν προστεθῶσι δὲ τούτοις αἱ πάμπολλαι ἐγκάρσιοι στοαί, αἱ συνοδεύουσαι αὐτάς, τότε τὸ μῆκος ὅλων ὁμοῦ θὰ ἀποτελέσῃ 50 ἕως 60 λεύγας ὠρυγμένων στοῶν ὑπὸ τὸν Ὠκεανόν, εἰς βάθος 70 ἕως 220 μέτρων. Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ οὐδέποτε εἰσέδυ εἰς τὰς ὑπονόμους. Τὸ θάρρος, τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ μεταλλευταὶ ὡς πρὸς τὸ ἀδιάβροχον τοῦ ἐδάφους εἶναι τοσοῦτον, ὥστε προβλέπουσιν ἐποχήν, φυσικῷ τῷ λόγῳ πολὺ ἀπέχουσαν, καθ' ἣν, ἐξακολουθοῦντες νὰ προχωρῶσιν ὑπὸ τὴν κοίτην τῆς θαλάσσης πρὸς ἐξαγωγὴν τῶν λιθανθράκων, θὰ φθάσωσιν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἰρλανδίας, ἀπέχουσαν πλέον τῶν 25 λευγῶν. Ἔν τινι πραγματείᾳ περὶ τῶν μεταλλείων καὶ τῆς ἐξορύξεως αὐτῶν δημοσιευθείσῃ τῷ 1778, ὁ κύριος Pryce, ἄγγλος μηχανικός, προβαίνει εἰς τὸ νὰ δείξῃ, ὅτι τὰ ὑπὸ τὴν θάλασσαν ὀρυττόμενα μεταλλεῖα εἰσὶν ἧττον ἐκτεθειμένα τῶν ἄλλων εἰς τὴν εἰσβολὴν τῶν ὑπογείων ὑδάτων. Ἀναφέρει δὲ τούτου τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

Τὸ μεταλλεῖον τοῦ Huel-Cock ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Saint-Just, ἐκτείνεται ὑπὸ τὴν θάλασσαν εἰς περίπου 150 μέτρων ἀπόστασιν, εἴς τινα δὲ μέρη δὲν ἔχει πλέον τῶν 5 μέτρων πάχος ὁ βράχος, ὁ μεταξὺ τοῦ πυθμένος τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῶν στοῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζονται οἱ μεταλλευταί, οὕτως ὥστε ἀκούεται εὐκρινῶς ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων, ἅτινα ἐρχόμενα ἐκ τοῦ πελάγους τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ῥήγνυνται ἐπὶ τὴν παραλίαν. Ἀκούεται δὲ προσέτι καὶ ὁ ἀνακυλισμὸς τῶν καχλήκων τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, ὁμοιάζων πρὸς τὸν θόρυβον τῆς βροντῆς καὶ ἐμποιῶν ἔκπληξιν καὶ σχεδὸν τρόμον εἰς τοὺς περιέργους ἐκείνους οἵτινες τὸ πρῶτον λαμβάνουσι πεῖραν τούτου.[1]

Φλέβες πλουσιώτεραι τῶν ἄλλων ἐξωρύχθησαν, βεβαίως λίαν ἀπερισκέπτως, ἀλλ' οὐχ ἧττον εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐξωρύχθησαν εἰς 1 μ. 20 ὑπὸ τὴν κοίτην τῆς θαλάσσης. Κατὰ τὰς τρικυμιώδεις ἡμέρας ὁ ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ τῶν καχλήκων προξενούμενος θόρυβος εἶναι τοσοῦτον φοβερός, ὥστε οἱ μεταλλευταὶ ἐγκαταλείπουσι τὰ ἔργα αὐτῶν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἣν ἐμπνέει μᾶλλον ὁ κλύδων εἰς αὐτούς, ἢ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ νὰ ἴδωσιν ἑαυτοὺς κατακλυζομένους καὶ καταποντιζομένους ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μεταξὺ τῶν μεταλλευτῶν καὶ τῆς μαινομένης θαλάσσης ὑπάρχουσα παχύτης τοῦ πετρώματος εἶναι ἐλαχίστη, ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ ἐμποδίζωσι τὰς ἐνσταλάξεις τοῦ θαλασσίου ὕδατος ὅπερ διαρρέει διὰ τῶν ῥωγμῶν τοῦ λίθου, ἐμφράσσοντες αὐτὰς διὰ στυπίου καὶ

1. Ἐν Θορικῷ τῆς Λαυρεωτικῆς ὑπάρχει παλαιὸν μεταλλεῖον, ἐξ οὗ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὤρυττον ἀργυρῖτιδα (ἀργυροῦχον μόλυβδον). Ἡ μεταλλοφόρος κοίτη, ἧς ἡ παχύτης δὲν ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ ἓν μέτρον, φέρεται πρὸς ἀνατολάς, ἤτοι πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ ὁμωνύμου λιμένος. Εἶναι δὲ διάτρητος δι' ὑπονόμων ἀνιουσῶν καὶ κατιουσῶν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Εἰσελθόντες πρό τινων ἐτῶν καὶ περιεργαζόμενοι τὰ θαυμάσια ἐκτενῆ ὀρύγματα τῆς ἀρχαίας μεταλλεύσεως, ἀφίχθημεν προχωροῦντες ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἴς τι σημεῖον ἔνθα ᾐσθάνθημεν βροντώδη ἦχον, ὅστις ἐπὶ τοσοῦτον ἐξέπληξε τὸν ὁδηγόν μου, ὥστε ἠρνήθη νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω. Ὁ ἦχος οὗτος ἀναντιρρήτως προήρχετο ἐκ τοῦ φλοίσβου τῶν κυμάτων, διότι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἐπεκτείνει τὴν ἐξόρυξιν τῆς κοίτης καὶ ὑπὸ τὴν θάλασσαν. Ὑγρασία ἐν ταῖς στοαῖς δὲν ὑπῆρχε, καίτοι ἡ παχύτης τοῦ τιτάνου τοῦ χωρίζοντος τὰ ὀρύγματα ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης δὲν ἦτο καθὰ συμπεραίνω μείζων τῶν 5-8 μέτρων.

ὑδραυλικῆς τιτάνου, ὅπως γίνεται εἰς τὰς ἐμφράξεις τῶν ἁρμῶν πλοίου. Ἐν τῷ μεταλλείῳ τοῦ μολύβδου τῆς Perran-Zabuloe, ἐν ᾧ ἡ ἐξόρυξις ἐνεργεῖτο ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ἐφηρμόζετο ἡ αὐτὴ μέθοδος πρὸς ἐμπόδισιν τῶν ἐνσταλάξεων τοῦ θαλασσίου ὕδατος.[1]

Διὰ νὰ ἐξηγήσωσι τὴν μικρὰν ὑγρασίαν ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν θάλασσαν στοαῖς τῶν μεταλλείων, ὑποθέτουσιν ὅτι ὁ πυθμὴν αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ γλοιώδους καὶ ἀδιαβρόχου ὕλης. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι πᾶς λίθος, πᾶς βράχος ἀκίνητος, ἐν τῇ κοίτῃ τῆς θαλάσσης καλύπτεται ὑπὸ στρώματος ἐκ φυτῶν καὶ κογχυλίων, ὅπερ σχηματίζει ἐπίχρισμα φύσεως τοιαύτης ὥστε νὰ ἐμποδίζῃ τὰς ἐνσταλάξεις διὰ τῆς πληρώσεως τῶν μικρῶν σχισμάτων.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία συνείχοντό ποτε διὰ ἰσθμοῦ, τὸν ὁποῖον ἀφήρεσαν τὰ ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς τὴν ἀρκτῴαν θάλασσαν διευθυνόμενα μεγάλα ῥεύματα, οὕτω δὲ παρήχθη ἡ τομή, ἡ τὰ νῦν σχηματίζουσα τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης.

Ἡ τομὴ αὕτη εἶναι λοιπόν, ὡς φαίνεται, ἀποτέλεσμα τῆς παρελάσεως τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ οὐχὶ τὸ ἀποτέλεσμα διαταράξεως τοῦ γηΐνου φλοιοῦ διὰ ἡφαιστιογενοῦς ἐξάρσεως, ὅπως ἐκεῖναι, αἵτινες συχνὰ παρήγαγον τὴν ἀνώμαλον ἐπιφάνειαν εἰς τὰς ὀρεινὰς χώρας. Εἶναι ἄρα πιθανόν, ὅτι τὸ αὐτὸ κρητιδικὸν στρῶμα, οὗ τινος τὰ ἄκρα ἀνεῦρεν ὁ κ. Χαουκσχάου ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν τοῦ πορθμοῦ, ἐκτείνεται ἐκ τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὴν ἤπειρον. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὑπὸ τὴν Μάγχην σύριγγος ἔσται πολὺ εὐκολωτέρα διὰ τῆς ἐφευρεθείσης μηχανῆς τοῦ ἄγγλου μηχανικοῦ Βρούτωνος. Ὁ εὑρέτης καθυπέβαλεν αὐτὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς πολυειδεῖς δοκιμασίας, ἐφήρμοσε δὲ καὶ λίαν ἐπιτυχῶς πρὸς τὴν ἀνόρυξιν ἐδάφους συνισταμένου ἐκ φαιᾶς κρητίδος, φύσεως ὁμοίας τῶν στρωμάτων, ἅτινα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ πυθμένι τῆς Μάγχης, καὶ ἰδίως πρὸς ἃ μέρη προτείνεται ἡ ἀνόρυξις τῆς σύριγγος.

Ἡ μηχανὴ αὕτη τιθεμένη εἰς κίνησιν διὰ τοῦ ἀτμοῦ ἢ τοῦ πεπιεσμένου ἀέρος λειτουργεῖ δίκην τρυπάνου, ἀνοίγοντος κυλινδρικὴν ὀπὴν εἰς ξύλον. Ἐκκόπτει δὲ αὕτη καὶ κερματίζει ὄγκον κρητίδος ἔχοντα κυκλοειδῆ ἐπιφάνειαν διαμέτρου 2 μέτρων καὶ 20 ἑκατοστομέτρων. Μεταβαλλομένη οὕτως εἰς θρύμματα ἡ κρητὶς πίπτει ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος ἀτέρμονος ὅπερ ὑποστηρίζεται διὰ δύο κυλίνδρων, καὶ συστρέφεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀτμομηχανῆς. Διὰ τῆς κινήσεως ταύτης ἡ κρητὶς φθάνει ἐντὸς τῶν ἁμαξίων ἅτινα μεταφέρουσιν αὐτὴν ἐπὶ σιδηροτροχιῶν ἐκτὸς τῆς στοᾶς.

Οἱ ἄγγλοι μηχανικοὶ οἵτινες ἐνασχολοῦνται ἐπιμελῶς περὶ τὴν ὑποβρύχιον σύριγγα, ἐδοκίμασαν τὴν μηχανὴν τοῦ Βρούτωνος ἐπὶ τῶν ἀποῤῥώγων πετρῶν τῆς ἀκτῆς τοῦ Rochester. Ἡ ταχύτης τῆς διατρήσεως καθεκάστην ὥραν ἦτο 1 ἕως 1 μέτρον καὶ 20 ἑκατοστόμετρα. Κατὰ συνέπειαν ἀπαιτοῦνται δύο μόνον ἔτη, ὅπως, ἐργαζόμενοι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων, διανύσωσιν ὑποποντίως ὅλον τὸν πρὸς διάτρησιν χῶρον μεταξὺ τοῦ Καλήτου καὶ τοῦ Δούβρου.

Πλὴν τούτου νομίζομεν ὅτι ἡ ἐν ἔτει 1875 ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Κράντζου ἔκθεσις περὶ εἰσαγωγῆς νομοσχεδίου κηρύσσοντος ὡς δημοσίαν ἀνάγκην τὴν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας μελετωμένην ὑποβρύχιον σύριγγα, ἐκφράζει ἀρκούντως τὴν γνώμην τῶν σοφῶν περὶ τῆς πιθανῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως τῶν πρὸς διάτρησιν στρωμάτων, περὶ ἧς εἶναι ἀδύνατον ἀπὸ τοῦδε νὰ προδικάσῃ τις μετ' ἀκριβείας, μήπω γενομένων δοκιμαστικῶν διατρήσεων ἐφ' ὅλων τῶν σημείων, δι' ὧν θὰ διέλθῃ ἡ σύριγξ. Ἐκ τῶν προτέρων ἄρα δὲν δύναται νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐκ τῆς διατριβῆς τοῦ κ. Κράντζου, ἥτις ἔχει περίπου ὡς ἑξῆς·

Ἡ ζώνη, ἣν δύναταί τις ἐλλόγως νὰ φαντασθῇ κατάλληλον διὰ τὴν ἀνόρυξιν τῆς πρὸς διαπέρασιν τοῦ πορθμοῦ σύριγγος, ἐκτείνεται, ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ Καλήτου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γκρίσνεζ, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ ἐκ τῆς Σουθεφορελάνδης μέχρι τοῦ Φαλκενστῶνος.

Ἐκ τῶν διευθύνσεων τῶν παρουσιαζομένων ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἡ Ἑταιρία ἐξελέξατο τὴν διεύθυνσιν ἥτις, ἀρχομένη παρὰ τὸν κόλπον τῆς ἁγίας Μαργαρίτας ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπολήγει μεταξὺ τοῦ Καλήτου καὶ Σαγγάττης τῆς Γαλλικῆς ἀκτῆς. Ἡ σύριγξ φυσικῷ τῷ λόγῳ χαρασσομένη κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν παρουσιάζει ἐν τῷ ὑποβρυχίῳ μέρει αὐτῆς μῆκος 28 χιλιομέτρων. Τὸ μεγαλήτερον βάθος τῶν ὑδάτων ἔσται 54 μέτρων· ὅθεν προκύπτει ὅτι ἐὰν διατηρῆται θόλος παχύτητος λίαν ἀρκούσης πρὸς ἀποφυγὴν τῶν καταπτώσεων, οὐδέποτε θὰ ἦναι χρεία νὰ καταβῇ τις πλέον τῶν 127 μέτρων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐπιτρέψῃ

1. Τὰ ἀρχαῖα μεταλλεῖα τῆς Σίφνου παρὰ τῷ ἁγίῳ Σώστῃ κεῖνται ἐπὶ χθαμαλοῦ ἀκρωτηρίου μόλις 50 μέτρων ἐγειρομένου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τῆς ἐπιτοπίου ἡμῶν ἐρεύνης ἀντελήφθημεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐξώρυττον ἐνταῦθα σιδηροῦχον κοίτην συνεσφιγμένην ἐν τιτάνοις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐν εἴδει ἀκανονίστων ὄγκων ἢ φωλεῶν παρουσιάζεται ἀργυροῦχος μόλυβδος. Οἱ τότε μεταλλευταὶ ἐπιδιώκοντες τὸ μέταλλον κατῆλθον διὰ τῶν συριγγοειδῶν αὐτῶν ὀρυγμάτων ὑπὸ τὴν θάλασσαν ἐμφράττοντες τὰς ῥωγμὰς πρὸς ἐμπόδισιν τῆς εἰσβολῆς τοῦ θαλασσίου ὕδατος. Ὅτε ὅμως τὰ ἔργα διεκόπησαν καὶ σὺν αὐτοῖς αἱ ἐμφράξεις, εἰσδυσάντων τῶν ὑδάτων, τὸ μεταλλεῖον κατεποντίσθη. Ἐντεῦθεν τὸ τοῦ Ἡροδότου μυθολογούμενον περὶ τῆς καταποντίσεως τῶν χρυσορυχείων τῆς Σίφνου ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὀργισθέντος κατὰ τῶν Σιφνίων, διότι οὗτοι ἐνόθευσαν τὸν ἐκ χρυσοῦ ἀστράγαλον, ὃν κατ' ἔτος ἔπεμπον ὡς φόρον εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν.

διὰ τὴν σχεδιασθεῖσαν ὁδὸν τὴν ἐφαρμογὴν παραδεδεγμένων κλίσεων.

Τὰ στρώματα ἐξ ὧν συνίσταται τὸ ὑπὸ τὸν πυθμένα καὶ τὰς ἀκτὰς ἔδαφος ἀνήκουσιν εἰς τὸ δευτερογενὲς στερέωμα. Ἐν πρώτοις σύγκειται ἐκ παχέως στρώματος λευκῆς κρητίδος, ἥτις ἐπίκειται τῆς ἐπικαλουμένης φαιᾶς κρητίδος. Αὕτη, συνήθως οὖσα στεγνοτέρα καὶ ἧττον διερρωγυῖα τῆς ἄλλης, ἐφάνη καταλληλοτάτη ἵνα δεχθῇ τὴν σύριγγα.

Οὕτω κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν ἐν τῇ παραδεδεγμένῃ διευθύνσει παρουσιάζεται τὸ μὲν βάθος οὐχὶ μέγα, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν ἁπαλὸν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐξορύξεως καὶ ἀρκούντως στερεὸν πρὸς ἀσφαλῆ ἐπιστέγασιν τῶν ἔργων. Ἀλλὰ προσέτι καὶ αὐταὶ αἱ ἀκταὶ εἰσὶν ἀρκούντως χθαμαλαί, ὅπως μὴ, περὶ τὴν ἕνωσιν τῶν ἐν ὑπαίθρῳ σιδηροδρόμων μετὰ τοῦ ὑποβρυχίου, χρειασθῶσι πολυπληθεῖς καὶ ἔκτακτοι κλίσεις.

Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι πάντα συντρέχουσιν ὅπως καταστήσωσιν, ἂν οὐχὶ εὔκολον, τοὐλάχιστον δυνατὴν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων διὰ τῶν ὑπαρχόντων μέσων. Ἀναμφιβόλως τὸ μῆκος τοῦ ὑποβρυχίου μέρους, αἱ δυσχέρειαι τῆς προόδου, τῆς ψυχαγωγίας (ἀερισμοῦ) καὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑλικῶν θέλουσι προβάλει πλέον τοῦ ἑνὸς δυσκόλου προβλήματος εἰς τὴν πεῖραν καὶ τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῶν μηχανικῶν. Ἀλλὰ τὰ προβλήματα ταῦτα μὴ ὄντα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών των, θέλουσι λυθῆ. Ἓν μόνον ζήτημα κατὰ τὸν κ. Κράντζον ἀφίνει ἀμφιβολίας, δυστυχῶς λίαν σπουδαίας.

Εἶναι ἆρά γε συμπαγὲς καὶ ὁμογενὲς πανταχοῦ τὸ στρῶμα τῆς φαιᾶς κρητίδος δι' ἧς θὰ διέλθωσι; Δὲν παρουσιάζονται ἐν αὐτῷ βαθέα κοιλώματα προελθόντα ἐκ τῆς ὁρμητικῆς διαβάσεως τῆς θαλάσσης, ὅτε κατελύθη ἡ ἀρχέγονος γεωλογικὴ κατάστασις; Δὲν εἶναι διερρωγυῖα ὑπὸ ῥαγάδων προελθουσῶν ἐκ γειτονικῶν ἐξάρσεων, αἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συγκλεισθῶσι δι' ἔλλειψιν πλαστικότητος τῆς κρητίδος; Τέλος δὲν θ' ἀπαντήσωσιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στρώματος τούτου, τοῦ κατὰ τὸ φαινόμενον τόσον κανονικοῦ, κορυφὰς ὀρέων προγενεστέρων τῆς κρητίδος καὶ κεχωσμένων ἐν τῇ μάζῃ αὐτῆς;

Πρὸς τὰ σπουδαῖα ταῦτα ζητήματα μόνη ἡ γεωλογία ὀφείλει ν' ἀπαντήσῃ. Δυστυχῶς ὅμως δὲν δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο μετὰ πεποιθήσεως, καὶ ὁμολογητέον ὅτι ἅπασαι αἱ ἀνωμαλίαι αὗται τῆς γῆς εἰσὶν ἐνδεχόμεναι.

Ἡ ἐπισταμένη μελέτη τοῦ ἐδάφους ἑκατέρωθεν τῆς Μάγχης, αἱ δικτρήσεις δι' ὧν ἐξηκριβώθη ἡ κανονικότης τῆς διατάξεως τοῦ στρώματος τῆς κρητίδος, ἡ ἀκριβὴς καταμέτρησις τῆς κλίσεως τῶν στρωμάτων προελθούσης ἐκ τῶν γειτονικῶν ἐξάρσεων (ἀνυψώσεων τοῦ ἐδάφους), παρέσχον πολυτίμους πληροφορίας, αἵτινες συζητούμεναι ἐπισταμένως παρουσιάζουσιν οὐχ ἧττον πιθανότητας. Ἐνταῦθα θ' ἀπαντήσωσι φοβερὰν ἀλέαν (ἀνυπόφορον θερμότητα) τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὄψιν καὶ ἥτις θέλει ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῶν ἔργων. Πρὸ παντὸς ἄλλου δέον νὰ ἐνεργηθῶσι βαθεῖαι διατρήσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν της Μάγχης. Ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διατρήσεων τούτων ἀποδῇ αἰσιον, πρέπει νὰ ὀρυχθῇ ὑπόνομος δοκιμασίας ἀπὸ τὸ ἓν μέρος εἰς τὸ ἄλλο τοῦ πορθμοῦ, καὶ νὰ μὴν ἐπιχειρήσωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς σύριγγος, πρὶν ἢ ἅπασαι αἱ συλλεχθεῖσαι πληροφορίαι ἤθελον ἀποδείξει ὅτι εἶναι ὄντως κατορθωτή. Ἕως οὗ ἡ ἀπόδειξις αὕτη ἐπιτευχθῇ, ἡ ἐπιχείρησις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέλλουσα νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἡ ἑταιρία δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ ὑποχρεώσεις, ὧν ἁπλῆ ἀνωμαλία τοῦ ἐδάφους δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν.

Ἐν τούτοις ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῆς λίαν ἐπιθυμητῆς ἐπιτυχίας ἡ ἑταιρία διέγραψε τὸ σχέδιον αὐτῆς κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον·

Ἐν τῷ κέντρῳ καὶ ἐπὶ 26 χιλιομέτρων ἡ σύριγξ θέλει παρουσιάζει ἓν μέρος αὐτῆς ὀλίγον κεκυρτωμένον, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψιστον σημεῖον θὰ ἦναι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορθμοῦ καὶ εἰς 100 μέτρων βάθος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ θὰ καταβαίνῃ πρὸς τὰς ὄχθας διὰ κλίσεων $3\frac{1}{2}$ ἕως 4 χιλιοστομέτρων ἀνὰ ἕκαστον μέτρον. Ἑκατέρωθεν δὲ τῶν ἄκρων τῆς καμπῆς θὰ φθάσῃ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας δι' ἀναβάσεων ἀνὰ 11 χιλιομέτρων μήκους, ἑκάστης ἐχούσης $12\frac{1}{2}$ καὶ $13\frac{1}{2}$ χιλιοστόμετρα κλίσεων κατὰ μέτρον.

Ὁ ὑποβρύχιος οὗτος σιδηρόδρομος ἀνερχόμενος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν θὰ ἑνωθῇ ἐπὶ μὲν τῆς ἀγγλικῆς ἀκτῆς μετὰ τοῦ Νοτιανατολικοῦ σιδηροδρόμου καὶ τοῦ Χατάμ καὶ Δόβερ, ἐπὶ δὲ τῆς γαλλικῆς ἀκτῆς μὲ τὸν σιδηρόδρομον τῆς Ἑταιρίας τοῦ Βορρᾶ.

Ἐπὶ τέλους δύο ὑπόνομοι μακρᾶς κατατομῆς, ἔχουσαι μῆκος 4 χιλιομέτρων ἑκάστη, θὰ διοχετεύωσι τὰ κατασταλάζοντα ὕδατα εἰς φρέατα παρὰ ταῖς ἀκταῖς, ὅθεν ἰσχυραὶ μηχαναὶ θέλουσιν ἐξαντλῆ αὐτά.

Α. Κορδελας.

ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἐδγάρ Κυινὲ «Τὸ Νεώτερον πνεῦμα» ἐπιγραφομένου. Μετάφρασις Ν. Γ. Πολίτου).

Τὸ σύμπαν οὐδόλως ψεύδεται. Σπουδάσατε τὴν φυσιογνωμίαν πάντων τῶν ὄντων, (διότι ἕκαστον ἔχει ἰδίαν), καὶ θὰ ἴδητε ὅτι λέγουσιν ὅτι ὀφείλουσι νὰ εἴπωσιν. Ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἡ ἔκφρασις τῶν ἐνδομύχων αὐτῶν αἰσθημάτων ἐστὶ κεχαραγμένη ἐπὶ τῶν χαρακτηριστικῶν των δι' ἀκουσίων σημείων· γλῶσσα παγκόσμιος, μηδένα ἀπατῶσα, ἐκτὸς τῶν θελόντων ν' ἀπατῶνται.

Μεταξὺ τῶν καταστάσεων τοῦ πνεύματος ματαίως ἐζήτησα τὸ ψεῦδος. Πόσον ὠφέλιμον θὰ ἦτο ἂν καθίστατο δυνατὴ ἡ ἐπιστημονικὴ περιγραφὴ τῶν χαρακτηριστικωτέρων αὐτοῦ σημείων! Δυστυχῶς τὰ σημεῖα ταῦτα ἀκριβῶς ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ συγκριτικοῦ πίνακος τῶν ἐκφράσεων καὶ τῶν φυσιογνωμιῶν τῶν τε ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τοῦτο διότι τὸ ζῷον δὲν ψεύδεται· δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ ψεύδους. Ὁ λύκος, ἡ τίγρις δὲν κολακεύουσί τινα ὅπως κάλλιον τὸν σπαράξωσιν. Ὁ λέων δὲν προσπαθεῖ νὰ σαγηνεύσῃ, δὲν βρυχᾶται κατ' αὐλικὸν τρόπον. Ἡ ἔχιδνα ἀληθὲς ὅτι κρύπτεται, ἀλλ' εἰς τοὺς ὀξεῖς αὐτῆς ὀφθαλμοὺς δύνασαι ν' ἀναγνώσῃς τὸ μῖσος. Δὲν ψεύδεται ὁ λυσσῶν κύων· διὰ τοῦ ἀφρίζοντος στόματός του, διὰ τοῦ παραφόρου βαδίσματός του δεικνύει τὴν καταβιβρώσκουσαν αὐτὸν λύσσαν. Δὲν ψεύδεται. Οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποειδεῖς πίθηκοι διαστρέφουσι τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ζῷα. Ἐκεῖνα, ἅτινα, ὡς ἡ ἀράχνη, ἱστᾶσι παγίδας δὲν θωπεύουσιν ἐν πρώτοις τὴν λείαν αὐτῶν. Δὲν ψεύδονται. Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσάν των δὲ, τὰ ζῷα ἀκούουσι καὶ μιμοῦνται θορύβους καὶ φωνὰς ξένας. Ἀλλ' ἐν τῇ μιμήσει ταύτῃ οὐδὲν τὸ μαρτυροῦν πρόθεσιν νὰ φανῶσιν ὅ τι δὲν εἶναι.

Ἓν μόνον ὂν ἐπὶ τῆς γῆς ψεύδεται, ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸς μόνος κατορθοῖ νὰ σχηματίζῃ προσωπεῖον, γλῶσσαν, πρόσωπον δεικνύοντα αὐτὸν ἄλλο παρ' ὅ τι εἶναι. Ἐντεῦθεν ἡ δυσχέρεια τῆς ἀκριβοῦς περιγραφῆς τῶν χαρακτηριστικῶν σημείων τοῦ ψεύδους. Οὐδὲν τῶν κατωτέρας τάξεως ζώων δύναται νὰ παράσχῃ ἰδέαν αὐτῶν. Πῶς λοιπὸν ἐμορφώθη ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ εὐχέρεια τοῦ ψεύδεσθαι; Διατί τὸ τοιοῦτο προνόμιον; Ζήτημα μηκέτι προταθὲν, οὗ ὅμως ἀνάγκη ἀναζητῆσαι τὴν λύσιν. Ἐν τούτῳ ἔγκειται ὅλη ἡ τοῦ ἀνθρώπου τύχη.

Πρᾶγμα τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον· εὐκολώτερον δυνάμεθα νὰ μάθωμεν πῶς παρὰ τῶν ζώων ἐκληρονόμησεν ὁ ἄνθρωπος ἀληθείας τινάς, ἢ πῶς καὶ παρὰ τίνος παρέλαβε τὴν πρὸς τὸ ψεύδεσθαι δεξιότητα.

Τὸ σαρκοφάγον ζῷον γνωρίζει μόνον νὰ ἐνεδρεύῃ· ἀλλ' ἐν τῇ ἐνέδρᾳ δὲν ἠξεύρει νὰ ἱλαρύνῃ τὴν μορφὴν αὐτοῦ, νὰ προσποιῆται ἀλλοίωσιν τόνου φωνῆς, νὰ μειδιᾷ διὰ τοῦ χαίνοντος στόματός του, νὰ μεταμορφῶται εἰς ἀρνίον. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως εἰξεύρει. Πῶς τοῦτο; διότι ἔμαθε νὰ κυριεύῃ ἑαυτοῦ· καὶ διὰ τῆς τοιαύτης δυνάμεως, ἡ ἐξ ὁρμεμφύτου πανουργία τοῦ ζῴου κατέστη ἐσκεμμένον ψεῦδος παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· ἐν αὐτῷ τὰ πάντα δύνανται νὰ ψευσθῶσι· τὸ πρόσωπον, ἡ φωνὴ, τὸ στόμα, ἡ χεὶρ, οἱ ὀφθαλμοὶ, αἱ κινήσεις, τὸ βῆμα, τὸ σῶμα ὅλον. Ὅ τι παρὰ τῷ ζῴῳ εἶναι μεταβολὴ ἄνευ ἐπιγνώσεως (mimicry) παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀποβαίνει ἀκαριαία καὶ προμεμελετημένη. Εἰξεύρει νὰ προσλαμβάνῃ τὸ χρῶμα καὶ τὴν φωνὴν τῆς λείας του· εἰξεύρει ν' ἀπομιμῆται τὸ θῦμά του.

Θέλετε νὰ ἀναγνωρίζητε τὸν ψεύστην; θὰ τὸ κατορθώσητε παρατηροῦντες τινὰ τῶν κάτωθι σημείων. Τὸ ὅμμα ἐσβεμένον (ἵνα μὴ τὸ βλέμμα τὸν προδώσῃ)· ἰσχνὸν τὸ πρόσωπον (τὸ αἷμα ὅλον συρρέει πρὸς τὰ ἐντὸς, ὡς εἰ καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ὑπεκρίνετο)· αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἐστραμμέναι πρὸς τὰ ἀντίθετα ἄκρα (μέσον ἀποπλανήσεως τοῦ παρατηρητοῦ)· αἱ ὀφρεῖς συσπώμεναι καὶ φαιδρυνόμεναι αἴφνης (ὅπως καλυφθῇ ὁ πρὸς στιγμὴν κατ' ἀρχὰς καταβληθεὶς ἀγών)· οἱ ὀδόντες συνεσφιγμένοι καὶ εὐθὺς ἀμέσως τὸ στόμα ἡμιανοιγόμενον (ὡς εἰ ἵνα κρατήσῃ τὸν λόγον καὶ ἐξακοντίσῃ αὐτὸν συνάμα)· πρὸ πάντων δὲ ἡ γλῶσσα, ἡ παραλύουσα καὶ ἀκοντιζομένη, ἐν λέξει μετὰ σπουδῆς ἐκφερομένη· ἐστὶν ὅτε ἕρπον βῆμα, ὡς εἰ ὅπως προσβάλῃ καὶ φύγῃ ἐνταῦθα.

Ἀλλὰ τί σημαίνουσι τὰ σημεῖα ταῦτα, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐξεταζόμενα; Ἀνάγκη νὰ συνδυασθῶσι μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τῆς ἐκφράσεως ἐκείνου, πρὸς ὃν ὁ ψεύστης ἀποτείνεται. Διότι πρωτίστως φροντίζει ν' ἀπομιμῆται ἐκεῖνον, ὃν θέλει ν' ἀπατήσῃ. Προσλαμβάνει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, τὸ ἦθος, τὰς κινήσεις, οὕτως ὥστε διάφορος ἑαυτοῦ καθίσταται καθ' ὅσον πρὸς διάφορον ψεύδεται πρόσωπον. Ἐντεῦθεν ἄπειρος ποικιλία ἐν τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ, ἐκφεύγουσα τὴν ἀνάλυσιν· ἁπλοῦς πρὸς ἁπλοῦς, βίαιος πρὸς βιαίους, δειλὸς πρὸς δειλοὺς, τὴν *εἰλικρίνειαν* πάντοτε φέρει ἀνὰ στόμα.

Ἀλλ' ἂν ἀντὶ ἑνὸς μόνου φαντασθῆτε μίαν τάξιν ἀνθρώπων ἢ μίαν ὁλόκληρον κοινωνίαν σπουδάζουσαν τὸ ψεύδεσθαι, θὰ ἴδητε συνδυασμὸν ἐκφράσεων ἐφημέρων, ἃς οὐδεμία γλῶσσα δύναται νὰ παραστήσῃ, καὶ αἵτινες ἀφανιζόμεναι ἀμοιβαίως, καταλήγουσιν εἰς παντελῆ ἔλλειψιν ἐκφράσεων. Ὅταν νομίζητε ὅτι συνελάβατε τὸν ψεύστην, ἐκεῖνος κρύπτεται ὑπὸ τὴν ἀκαμψίαν τοῦ προσωπείου· οὐδὲν ὁμοιότερον τῇ ἀκαμψίᾳ τοῦ θανάτου.

Παρατηρήσατε τὸν Ἰούδαν τοῦ Λεονάρδου δὰ Βίντσι ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Μυστικοῦ δείπνου· Ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Λεονάρδου ἀπετύπωσεν ἐν ταύτῃ τινὰ τῶν ζητουμένων χαρακτηριστικῶν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν: «Εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με». Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους οἱ μαθηταὶ συνταράσσονται· ἐξανίστανται, ἐκφράζουσιν ἀπορίαν, φρίκην, ἐρωτῶσιν ἀλλήλους, ἐκτείνουσι τὰς χεῖρας. Εἷς μόνος μένει ἀπαθὴς καὶ ἀκί-

νητος' ὁ Ἰούδας. Ἀναγνωρίζετε αὐτὸν ἐκ τῆς ἀπομονώσεώς του, ἐκ τῆς ἀκινησίας του, ἐκ τοῦ χαλκίνου μετώπου, τοῦ ἀποκρυπτομένου ἐν τῇ σκιᾷ. Πόσον βέβαιος περὶ ἑαυτοῦ φαίνεται, πόσον ἰσχυρῶς στηρίζει τὸν ἀγκῶνα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης! Ἂς ἀνησυχῶσιν, ἂς χειρονομῶσιν, ἂς ἐπιρρίπτωσιν ἀλλήλοις ὑπονοίας οἱ ἄλλοι. Ἐκεῖνος μένει ἀτάραχος, ὡς ὁ Χριστός· διότι ἐκ τῶν δώδεκα μόνος αὐτὸς ἔχει στάσιν ὁμοίαν τῇ τοῦ Ἰησοῦ. Ἀποβλέπει πρὸς αὐτόν, καὶ προσπαθεῖ ν' ἀφομοιωθῇ αὐτῷ. Ὄντως οὗτός ἐστιν ὁ ἀνήρ, ἐν ᾧ τὸ πᾶν ψεῦδος, ἐκτὸς τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἥτις σπασμωδικῶς σφίγγει τὸ βαλάντιον τῶν ἀργυρίων. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τοὺς συνεσπασμένους αὐτοῦ μῦς, εἰς τὴν κεκλεισμένον γρόνθον, ἐν μέσῳ πασῶν τῶν εἰλικρινῶν ἐκείνων χειρῶν, αἵτινες ἀνοίγονται, ζητοῦσιν, ἀποροῦσι, διαμαρτύρονται ἐν πλήρει φωτί;

Τὰς αὐτὰς κινήσεις, εἶπον, ποιοῦσιν ὅ τε Ἰησοῦς καὶ ὁ Ἰούδας. Ἐκτὸς μιᾶς διαφορᾶς ἐν τούτοις: ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνει ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν παλάμην τῆς χειρὸς ἀνοικτὴν, ὁρατὴν εἰς πάντας. Τὴν αὐτὴν χειρονομίαν ποιεῖ καὶ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ἡ παλάμη του εἶναι ἀνεστραμμένη, ὡς χαρτοπαίκτου ἀποκρύπτοντος τὸ παιγνιδιόν του. Στρέφεται κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τούτου δὲ σκιὰ βαθεῖα πίπτει ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ δὲ σκιὰ αὕτη φαίνεται ὡσεὶ καταγγέλλουσα αὐτὸν καὶ λέγουσα: Οὗτός ἐστιν ὁ Ἰούδας. Πάντες οἱ λοιποὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἀπαστράπτουσιν ἐκ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς αἴγλης τοῦ Χριστοῦ.

ΤΟ ΑΛΕΞΙΒΡΟΧΙΟΝ

Μακρὰς καὶ περιέργους μελέτας ἠδύνατό τις νὰ κάμῃ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἱστορίας καθ' ὅλου τοῦ ἀλεξιβροχίου ἢ ἀλεξιβρόχου ἢ ὀμβρέλλας ἢ ὅπως ἄλλως θέλεις νὰ ὀνομάσῃς τὴν σκέπην ἐκείνην τὴν σκέπουσαν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς βροχῆς ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὁπότε εἰς σκιάδιον ἢ ἀλεξήλιον ἢ ὅπως ἄλλως ἀναβαπτίζεται. Πολὺ δὲ θὰ ἐθαύμαζον μανθάνοντες οἱ μὴ εἰδότες τοῦτο, ὅτι τὸ ταπεινὸν ἐκεῖνο ὄργανον ἐγένετο ἡ ἀρχὴ ἀφ' ἧς παρήχθησαν πάντες σχεδὸν οἱ ἀρχιτεκτονικοὶ ρυθμοὶ τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς, ὅτι δύναται ἡ ὀμβρέλλα ὄχι ἀδίκως ν' ἀντιποιηθῇ τὴν πατρότητα τῆς τε ἰνδικῆς καὶ κινεζικῆς παγόδας καὶ τοῦ θόλου τοῦ τζαμίου. Ἔργον ἡμέτερον ὅμως δὲν εἶνε νὰ διδάξωμεν ἀρχιτεκτονικὴν ἐνταῦθα· ἀρκείτω νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶχον γνῶσιν τοῦ ἀλεξιβροχίου οἱ Ἰνδοί. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι λέγοντες ἀλεξιβρόχιον νοοῦμεν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὸ σκιάδιον ἢ ἀλεξήλιον, διότι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰ δύο ταῦτα δὲν εἶνε εἰμὴ διαφορετικὰ ὀνόματα ἐμφαίνοντα ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δύο πληροῦν χρείας.

Τὸ ἀρχαιότατον ἐξ ὧν ἠξεύρομεν σκιάδιον εἶνε τὸ ἔτι καὶ νῦν ὑπεριστάμενον τοῦ βωμοῦ τοῦ ὑπογείου ναοῦ τοῦ Καρλίου, ἐν τῇ δυτικῇ τῶν Ἰνδιῶν παραλίᾳ, παρὰ τῇ Βομβάῃ. Ὁ παλαιὸς οὗτος πρόγονος πάσης ὀμβρέλλας εἶνε κατεσκευασμένος ἔκ τινος ξύλου καλουμένου τέκ, ἔχοντος τὴν ἰδιότητα νὰ μένῃ ἐπὶ χρόνους μακροὺς ἄφθιτον καὶ ἀναλλοίωτον· εἶνε δὲ θετικὸν ὅτι τὸ σκιάδιον ἐκεῖνο ἵσταται σταθερῶς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν. Ἀνευρίσκομεν ἐπίσης σκιάδια εἰκονιζόμενα ἐπὶ μνημείων πρὸ εἰκοσιπέντε αἰώνων ἐν τῇ Ἰνδικῇ τεχνουργηθέντων. Καὶ παρὰ τοῖς νῦν δὲ Ἰνδοῖς παρέμεινε τὸ σκιάδιον ὡς καὶ παρὰ τοῖς προγόνοις αὐτῶν ὡς ἔμβλημα τῆς βασιλείας ἢ τοὐλάχιστον τῆς εὐγενείας. Διὰ σκιαδίου βραβεύεται ἐκεῖ πᾶσα πρᾶξις ἡρωϊκή, πᾶν ἔκτακτον κατόρθωμα, ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις λαμβάνων παρὰ τοῦ βασιλέως του μετὰ λαμπρὰν νίκην κοκκίνην ἢ πρασίνην ὀμβρέλλαν δὲν ἀλαζονεύεται ὀλιγώτερον τῶν παρ' ἡμῖν ἐχόντων διὰ μεγαλοσταύρων τὰ στήθη κεκοσμημένα.

Πολὺ πρωΐμως ἐτελειοποίησαν τὸ ἀλεξιβρόχιον οἱ Κινέζοι, τόσον δὲ πολύ, ὥστε ἀκόμη καὶ τώρα δυσκόλως δυνάμεθα νὰ ἀμιλληθῶμεν πρὸς αὐτούς. Ἐκεῖνοι οἱ σοφοὶ ἐφεῦρον πρῶτοι ἀλεξιβρόχια δυνάμενα ν' ἀνοιχθῶσι καὶ νὰ κλεισθῶσι, κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ κρατοῦντος αὐτά. Τὰ κινεζικὰ ταῦτα ἀλεξιβρόχια ἔχουσι τὸν μὲν σκελετὸν λεγόμενον ὅλον καλάμινον, τὴν δὲ σκέπην χαρτίνην, ἀλλ' ἐξ ἰδιαιτέρου τινὸς χαρτίου ἔχοντος τὴν ἀρετὴν, τὸ μὲν νὰ ἦνε καθ' ὑπερβολὴν ἐλαφρὸν, τὸ δὲ ὅλως ἀδιάβροχον. Τοῦ Χὰν-κάο τὰ *ἀλεξιβροχοποιεῖα* πορίζουσι τὰ νῦν εἰς πᾶσαν τὴν ἀπωτάτην Ἀνατολὴν τὰ ἐλαφρὰ καὶ κομψὰ ἐκεῖνα κινεζικὰ ἀλεξιβρόχια, τὰ *ὁποῖα εἶνε καθ' ὑπερβολὴν εὐθηνὰ καὶ ἀσυγκρίτως διαρκέστερα* τῶν ἡμετέρων.

Σπεύσωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἴσως παρὰ τῶν Ἰνδῶν παρέλαβον οἱ Ἕλληνες τὴν χρῆσιν τῶν σκιαδίων, βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι πολὺ ταῦτα συνειθίζοντο ἐν τῇ παλαιᾷ Ἑλλάδι. Ἐν τῇ διονυσιακῇ δὲ μάλιστα λατρείᾳ ὡς ἱερὸν ἐθεωρεῖτο τὸ σκιάδιον. Ἐν τῇ ἀρκαδικῇ πόλει Ἀλέᾳ ἦγον ἑορτὴν σκιερίαν, κατὰ Παυσανίαν καλουμένην, πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ θεσμοφόρια καὶ εἰς ἄλλας ἑορτὰς ἐγίνετο θρησκευτικὴ χρῆσις τῶν σκιαδίων παρ' Ἕλλησι καὶ πρὸς τιμὴν καὶ ἄλλων θεῶν, οἷον τῆς Δήμητρος, τοῦ Ἑρμοῦ κτλ. Ἰδιωτικὴν δὲ χρῆσιν ἐποίουν παρ' Ἕλλησι μάλιστα αἱ γυναῖκες, δὲν ἐκράτουν δὲ αὐταὶ τὰ σκιάδια, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὁμοιόσχημα πρὸς τὰ νῦν ἐν χρήσει, ἀλλὰ δοῦλαι πρὸς τοῦτο τεταγμέναι. Κατὰ τὴν λαμπρὰν τῶν Παναθηναίων πομπὴν αἱ θυγατέρες τῶν ἐν Ἀθήναις μετοίκων ἐκράτουν τὰ σκιάδια ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῶν Ἀτθίδων γυναικῶν, δεῖγμα τοῦτο ταπεινωτικὸν ἵνα μὴ ἠσμονῶσιν οἱ μέτοικοι ὅτι ἦσαν κατώτεροι τῶν Ἀθηναίων Πολιτῶν. Παρὰ τοῦ Ἀνακρέοντος μανθάνομεν ὅτι ἐθεώρουν θηλυπρεπὲς τὸ νὰ κρατῶσιν οἱ ἄνδρες σκιάδια. Παρὰ τῶν Ἑλλήνων παρέλαβον τὴν συνήθειαν οἱ Ῥωμαῖοι ἢ μᾶλλον αἱ Ῥωμαΐδες, αἵτινες συχνὰ ἐκράτουν ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ κομψὰ σκιάδια, ὅταν τοὐλάχιστον δὲν ἀπήλλαττον αὐτὰς τοῦ κόπου τούτου ἄγαν περιποιητικοὶ νεανίσκοι. Πολυτελέστατα μάλιστα ἦσαν τὰ σκιάδια, τὰ ὁποῖα οἱ ἀκολουθοῦντες δοῦλοι ἐκράτουν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῶν αὐτοκρατόρων.

Βραδύτερον, κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, χρονογράφος τις διηγεῖται ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀγκῶνος προσέφεραν δύο σκιάδια, τὸ μὲν πρὸς τὸν Πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν Γ' ἐπανερχόμενον εἰς Ῥώμην ἐκ τῆς ἐν Βενετίᾳ συνεντεύξεως μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Βαρβαρόσσα, τὸ δὲ πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν αὐτοκράτορα. Κατὰ τὴν περίστασιν δ' ἐκείνην διέταξεν, ὡς λέγει ὁ χρονογράφος, ὁ Πάπας καὶ πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Βενετίας νὰ δοθῇ παρόμοιον σκιάδιον, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται ἐν τῷ μέλλοντι πρὸς ἀνάμνησιν σκιάδια οἱ δοῦκες τῆς Βενετίας κατὰ τὰς δημοσίας τελετάς. Ἐκ τῶν τοιούτων δὲ καὶ οὕτω διδομένων σκιαδίων φαίνεται ὅτι ἔσχον τὴν ἀρχὴν αἱ φορηταὶ ἐκεῖναι σκιάδες (dais), τὰ *βαλδακίνια*, ὡς λέγουσιν ἐν Ἑπτανήσῳ, τὰ ὁποῖα ἐξετείνοντό ποτε ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ἡγεμόνων, μέχρι τοῦ νῦν δὲ παρέμειναν ἐν χρήσει κατὰ τὰς λιτανείας τῆς δυτικῆς μάλιστα ἐκκλησίας. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1680 ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις ἀληθοῦς φορητοῦ ἀλεξιβροχίου καὶ δυναμένου κατὰ βούλησιν τοῦ κρατοῦντος νὰ κλείηται ὥσπερ τὰ κινεζικὰ ἀντὶ τῶν τέως συνεθιζομένων, ἅτινα οὐδὲν ἄλλο καθαυτὸ ἦσαν εἰμὴ βαρύταται σκιάδες, ἃς δὲν ἠδύνατό τις νὰ κλείσῃ οὐδὲ μεθ' ἑαυτοῦ νὰ φέρῃ, ἦσαν δ' αὗται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ὡρισμέναι διὰ τοὺς μεγιστᾶνας καὶ καθ' ὅλου διὰ τὰς τελετάς. Ἐκεῖνο δ' ὅπερ ἀπίστευταν σχεδὸν καταντᾷ σήμερον εἶνε ὅτι τὸ ὠφελιμώτατον καὶ ἁπλούστατον αὐτὸ πρᾶγμα, τὸ ἀλεξιβρόχιον ἀπήντησε καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς πολλὰς δυσκολίας μέχρις οὗ κατορθώσῃ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, παρενέβαλλε δὲ τὰς δυσκολίας ἡ κοινωνικὴ ἀνισότης. Ἐπὶ πολὺν χρόνον δηλονότι ἡ χρῆσις τῶν ἀλεξιβροχίων δὲν ἐπετρέπετο εἰμὴ μόνον εἰς τὰς γυναῖκας καὶ μάλιστα τὰς εὐγενεῖς. Λείψανον ἴσως τῆς τοιαύτης κοινωνικῆς προλήψεως εἶνε ἡ καὶ μέχρι τοῦδε κρατοῦσα ἀπαγόρευσις εἰς τοὺς ἐν στολῇ στρατιωτικοὺς τοῦ νὰ φέρωσιν ἀλεξιβρόχιον. Ἐν Ἀγγλίᾳ φαίνεται ὅτι πολὺ ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον διεδόθη ἡ χρῆσις τοῦ ἀλεξιβροχίου ἢ ἐν Γαλλίᾳ, τοῦτο δὲ χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ τελειοποιήσαντος αὐτὸ Ἰωάννου Χανγοναίη, ὃν οἱ πρακτικώτατοι τῆς Ἀλβιόνος κάτοικοι κατέταξαν μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Περίεργος δὲ εἶνε ἡ ἐπιμονὴ μεθ' ἧς ὁ Χανγοναίη περιεδιάβαζε κατὰ τοὺς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου ἀνοικτὸν ἔχων τὸ ἀλεξιβρόχιον ἐν ὥρᾳ βροχῆς, μὲ κίνδυνον τοῦ νὰ καταστῇ γελοῖος, ἵνα πείσῃ τοὺς συμπολίτας του περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ νέου εὑρήματος. Πάντες ἠξεύρουσι πόσον τὰ νῦν εἶνε διαδομένα τὰ ἀλεξιβρόχια καὶ τὰ ἀλεξήλια ἢ σκιάδια· ἀρκεῖ δὲ νὰ σημειώσωμεν ὅτι εἰς μόνους τοὺς Παρισίους κατασκευάζονται ἐτησίως ἀκτὼ ἕως δέκα ἑκατομμύρια.

***

Τὰ ἀλεξήλια καὶ τὰ ἀλεξιβρόχια ἦσαν ἐν χρήσει ἐν Ἰταλίᾳ πρὸ τοῦ τὰ μεταχειρισθῶσιν ἐν Παρισίοις, καὶ ἐν Παρισίοις πάλιν τὰ μετεχειρίζοντο πρὶν ἢ ἡ χρῆσις αὐτῶν εἰσαχθῇ εἰς Λονδῖνον. Τὸ ἀλεξιβρόχιον ἦτο πρᾶγμα ὅλως νέον ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1622. Κατὰ τὸ 1680 δὲν κατεσκεύαζον ἀκόμη ἀλεξιβρόχια εἰμὴ ἐκ χονδροῦ κηρωτοῦ ὑφάσματος (μουσαμᾶ), ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τοσοῦτον ταῦτα ἐτελειοποιήθησαν, ὥστε ἤδη ἐν ἔτει 1750 κατεσκευάζοντο ἐν Παρισίοις ἀλεξιβρόχια ἐξ ὑφάσματος λεπτοῦ καὶ κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸν ἄλλον μηχανισμὸν ὁμοιάζοντα σχεδὸν πρὸς τὰ σημερινά. Οἱ Ἄγγλοι εἶχον προοδεύσει ἀκόμη ὀλιγώτερον, ἂν καὶ εἶχον πλειοτέραν ἀνάγκην τῶν ἀλεξιβροχίων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ἠδύνατό τις λ. χ. νὰ εὕρῃ ἀλεξιβρόχια εἰμὴ εἰς τὰ καφενεῖα, ὅπου ἐφυλάσσοντο ἵνα χρησιμεύωσι κατὰ τὰς ῥαγδαίας βροχάς· τότε τὰ ἐδάνειζον εἰς τοὺς τακτικοὺς θαμῶνας τοῦ καφενείου, ἀντὶ ἀμάξης. Οἱ ἀμαξηλάται διὰ πυραννικοῦ σχεδὸν τρόπου ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεκώλυσαν τὴν πρόοδον τοῦ ἀλεξιβροχίου ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ Σὶρ Ζὼν Μὰκ Δόναλδ διηγεῖται εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1778 εἶχε φέρει ἐξ Ἱσπανίας μεταξωτὸν ἀλεξιβρόχιον, ὅπερ ὅμως δὲν ἐτόλμα νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου φοβούμενος μή τον κακοποιήσουν οἱ ἀμαξηλάται.

Σήμερον τὰ ἔξοδα τῆς κατασκευῆς ἑνὸς ἀλεξιβροχίου ἢ ἀλεξηλίου ἀναβαίνουσιν εἰς 30 λεπτὰ, τῆς πρώτης τιμῆς εἰς τὸ τεχνουργεῖον οὔσης δραχμῶν 4.05 λ. Ἕκαστος ἐργάτης δύναται νὰ παρασκευάσῃ 2,122 ἀλεξιβρόχια ἢ ἀλεξήλια κατ' ἔτος, τουτέστι πλέον τῶν ἑπτὰ καθ' ἑκάστην.

Σ.

Οἱ Πέρσαι ἐθεώρουν ὡς ἐχθρὸν τῆς κοινωνίας τὸν ἀχάριστον καὶ ἐτιμώρουν αὐτὸν δικαστικῶς.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

Ἐκ τῶν τοῦ Γερβίνου.

Υἱὸς τοῦ διασήμου ἐκείνου ἐκ Λοκρίδος κλέφτου Ἀνδρούτσου καὶ μητρὸς ἀλβανίδος ἐκ Πρεβέζης, δωδεκαέτης δὲ μόλις ὀρφανὸς πατρὸς ἀπομείνας καὶ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἀνατραφείς, ἦν ἐκ γενετῆς καὶ ἀνατροφῆς ὁ Ὀδυσσεὺς ἀλβανὸς συνάμα καὶ ἕλλην. Ἐφαίνετο δὲ μᾶλλον μετέχων τῶν χαρακτηριζόντων ἑκατέραν φυλὴν ἐθνικῶν ἐλαττωμάτων—τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ φιλεκδίκου τῶν Ἀλβανῶν καὶ τῆς δολιότητος καὶ ὑπουλότητος τῶν Ἑλλήνων—ἢ τῶν προτερημάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀρετῶν των. Ἀνήσυχος φύσει καὶ βίαιος καὶ δυσάγωγος, εἶχεν ἀποκτήσει ἐκ τῆς κακῆς τοῦ σχολείου τῶν Ἰωαννίνων διδασκαλίας πᾶσαν τῶν Τούρκων κακίαν καὶ διαφθορὰν, τὸ φιλήδονον καὶ τὴν ὠμότητα, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὸ φιλόπλουτον, τὴν ἀπιστίαν καὶ τῶν θείων τὸν ἐμπαιγμόν. Τὰς ἰδιότητάς του ταύτας ἐμάστιζον τὰ δημώδη σατυρικὰ ᾄσματα, ὑπεραίροντα αὐτοῦ τὸν ὑπασπιστήν του Γκούραν, κατ' αὐτὴν ἤδη τῆς δόξης του τὴν ἐποχήν· οὐχ ἧττον ὅμως τὸν ἀνεκήρυσσον ἀναμφηρίστως ὑπέροχον πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Ὁ ἐν τῇ βαρείᾳ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς τουρκικῆς καὶ ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ μόνου ὀρθολογιστὴς γενόμενος πρέπει βεβαίως νὰ ὑποτεθῇ ἔχων ἀνωτέραν τινὰ πνευματικὴν δύναμιν. Εὐάρεστον δ' ἀληθῶς ἐνεποίει ἐντύπωσιν εἰς πάντα ξένον ἡ ὑγιὴς τοῦ Ὀδυσσέως διάνοια, ἡ ὀξύνοια καὶ τὸ περίεργον καὶ φιλομαθὲς αὐτοῦ. Τελεία ὅμως ἦν καὶ ἀνέφικτος ἡ πανουργία, μεθ' ἧς κατώρθου νὰ ἀπατᾷ τούς τε Εὐρωπαίους καὶ Ἀνατολίτας, καὶ ἡ ὑπόκρισις δι' ἧς περιεβάλλετο τὴν αἴγλην τοῦ ἐναρέτου καὶ χρηστοῦ ἀνδρὸς, βίᾳ πάσης τῆς δυσπιστίας ἣν ἐνέπνεε. Πλὴν τῶν πνευματικῶν τούτων πλεονεκτημάτων εἶχε καὶ μεγάλα ἐξωτερικὰ χαρίσματα. Εἶχε κανονικοὺς τῆς μορφῆς τοὺς χαρακτῆρας καὶ ὡραίαν τὴν ἀναβολήν· ἦν εὐσταλὴς καὶ ὠκὺς τοὺς πόδας, ὡς ὁ ὁμώνυμος αὐτοῦ ἥρως· τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ εἶχέ τι τὸ ἐπιβάλλον καὶ ἀρχικὸν, ὅλον δὲ τὸ σῶμά του καὶ αἱ κινήσεις αὐτοῦ ἐξέφραζον ἰσχὺν καὶ ῥώμην. Τούτου ἕνεκα διέκρινεν αὐτὸν ἐνωρὶς ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς, καὶ δοὺς αὐτῷ πολύφερναν ἐκ Καλαβρύτων σύζυγον κατέστησεν αὐτὸν, εἰς τὸ πεῖσμα τῶν ἰδίων του υἱῶν, ἀρχηγὸν τῶν ἐν Λεβαδείᾳ καὶ Ταλαντίῳ ἁρματωλῶν. Ἐν ἀρχῇ τοῦ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ πολέμου ἐξανέστησαν κατ' αὐτοῦ οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, ἐκλέξαντες ἀρχηγὸν τὸν ἀνδρεῖον ἐκεῖνον Διάκον· διωχθεὶς δὲ οὕτως, ἠναγκάσθη ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ καταφύγῃ εἰς Ἰωάννινα, καὶ νὰ μεταβῇ ἐκεῖθεν εἰς Ἰθάκην. Ὅτε ὅμως μετὰ ταῦτα ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις, ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἀνεφάνη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Διάκου ἐπὶ τῆς πολεμικῆς σκηνῆς, ὅπου ἐντὸς ὀλίγου κατέστη, διὰ τῆς τόλμης αὐτοῦ καὶ γενναιότητος, σεβαστὸς μὲν παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ἐπίφοβος δὲ παρὰ τοῖς τούρκοις, οἵτινες ἀπεκάλεσαν αὐτὸν Γκιαοὺρ-Πασσᾶν. Μακρὰν αὐτοῦ ἐπέβαλλε σέβας τὸ ὄνομά του καὶ μόνον. Τοῦτο μαθὼν, ἐφάνη φροντίζων πως περὶ τῆς φήμης του ταύτης, καὶ πρὸς διατήρησιν αὐτῆς καταστέλλων τὴν φιλέκδικον κατὰ τῶν ἐχθρῶν του διάθεσιν, ἥτις ἦν ἐκ τῶν κυριωτάτων αὐτοῦ χαρακτηριστικῶν. Δυσχερὲς ἴσως εἶνε ν' ἀποφανθῇ τις ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπηρεασθῇ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐκ τῆς ἀγαθωτέρας του ταύτης μερίδος, ὅπως καταστῇ ἐξ ὑψηλοτέρας περιωπῆς χρήσιμος εἰς τὸν πάτριον ἀγῶνα, ὅστις βεβαίως δι' αὐτόν τε καὶ τοὺς ὁμοίους του ἦν πρόσχημα μόνον πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἰδίων συμφερόντων. Ἡ αὐστριακὴ διπλωματία ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν «εὐπροσιτώτατον» πάντων, προκειμένου περὶ διαπραγματεύσεων πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας περὶ καταπαύσεως τοῦ ἀγῶνος.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.) Α. Σ. Β.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν προτερημάτων αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν. (Larochefoucauld.)

*** Νομίζω ὅτι ἐπὶ τῶν ἀστεϊσμῶν πρέπει νὰ ἐπικρατῇ ὁ κανὼν οὗτος· ὅτι ὁ ἀστεϊσμὸς εἶνε καλὸς ἐν ὅσῳ ὁ γινόμενος ἀντικείμενον αὐτοῦ ἀποκρίνεται εἰς αὐτὸν εὐχαρίστως. Ἀλλ' ἅμα ἴδῃς αὐτὸν ἀμηχανοῦντα, παῦσον τὸν ἀστεϊσμόν σου διότι κατέστη ὀχληρός. (Mme Necker.)

*** Οὐδὲν ἐπιπονώτερον τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐλευθερίας. (Tocqueville.)

*** Οἱ ἀναδεχόμενοι νὰ διδάξωσι τὸν λαὸν, ὀφείλουσιν αὐτοὶ πρῶτοι νὰ προγυμνασθῶσι διὰ μακρᾶς μελέτης ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, πρὶν ἢ δημοσιογραφοῦντες διαδώσωσιν ἐπαναλαμβάνοντες καθ' ἑκάστην τὰς ἰδέας των εἰς τὰ πλήθη. Εἰς μόνα τὰ ἐλεύθερα καὶ μεγάλα κράτη, ἔνθα τὰ σπουδαιότατα συζητοῦνται συμφέροντα, ἐφάνησαν εὐζώνως ὡπλισμένοι ὑπέρτεροί τινες ἄνδρες, συγκαταβάντες εἰς τὸ ἐφημεριδογραφικὸν στάδιον, καὶ διὰ τῆς καθημερινῆς πρὸς ἀλλήλους πάλης ὡρίμασαν τὴν κοινὴν γνώμην. . . . Ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ἔνθα ὀλίγοι εἰσὶν οἱ περὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ἀσχοληθέντες, ἐκπλήττεταί τις ἀναγινώσκων τὰς ἐφημερίδας, διότι δὲν εὑρίσκει ἐν αὐταῖς εἰμὴ ἰδέας στρεβλὰς, ἀρχὰς καὶ κρίσεις ἐσφαλμένας, καὶ πάθη ταπεινά. (Sismondi.)

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 5·